

**Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"**

**Навчально-науковий Інститут економіки
Фінансово-економічний факультет**

Кафедра економічного аналізу і фінансів

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до кваліфікаційної роботи
ступеню бакалавр

здобувача **Семенихи Сабіни Максимівни**

(ПІБ)

академічної групи **072-21-1 (денна форма навчання)**

(шифр)

спеціальності **072 Фінанси, банківська справа та страхування**

(код і назва спеціальності)

освітньо-професійної програми **«Фінанси, банківська справа та страхування»**

на тему **«Інвестиційна діяльність підприємства та її ефективність (на**

прикладі ТОВ «Ліон Інвест»»

Керівники	Прізвище, ініціали	Оцінка за шкалою		Підпис
		рейтинговою	інституційною	
Кваліфікаційної роботи	доц. Дереза В.М.			
Рецензент				
Нормоконтролер	Федорова О.Г.			

Дніпро
2025

**Національний технічний університет
"Дніпровська політехніка"**

ЗАТВЕРДЖЕНО:

завідувач кафедри

економічного аналізу і фінансів

(повна назва)

О.В. УСАТЕНКО

(підпис)

(прізвище, ініціали)

« _____ » _____ 2025 року

**ЗАВДАННЯ
на кваліфікаційну роботу
ступеню бакалавр**

здобувачу **Семенихі Сабіні Максимівні** академічної групи **072-21-1**
(прізвище, ініціали) (шифр)

спеціальності **072 Фінанси, банківська справа та страхування**
(код і назва спеціальності)

на тему: **«Інвестиційна діяльність підприємства та її ефективність (на прикладі ТОВ «Ліон Інвест»)»**

затверджену наказом ректора НТУ "Дніпровська політехніка" від **01.05.2025.№330-с**

Розділ	Зміст	Термін виконання
ВСТУП	Актуальність теми, мета і завдання, об'єкт і предмет роботи, методи, наукова та практична цінність, апробація результатів, публікації, структура роботи	05.05.2025- 06.05.2025
Розділ 1	Теоретичні основи оцінки ефективності інвестиційної діяльності підприємства	07.05.2025- 13.05.2025
Розділ 2	Аналіз фінансово-економічної діяльності ТОВ «Ліон Інвест»	14.05.2025- 20.05.2025
Розділ 3	Шляхи підвищення ефективності інвестиційної діяльності ТОВ «Ліон Інвест»	21.05.2025- 27.05.2025
ВИСНОВКИ	За результатами дослідження сформульовано висновки та пропозиції	28.05.2025- 29.05.2025
Демонстраційний матеріал	Підготовка демонстраційного матеріалу до захисту	30.05.2025- 01.06.2025

Завдання видано

В.М.Дереза

(прізвище, ініціали)

Дата видачі завдання **21.04.2025 р.**

Дата подання до екзаменаційної комісії **02.06.2025 р.**

Завдання прийнято до виконання

С.М.Семениха

(прізвище, ініціали)

РЕФЕРАТ

Семенюха С.М. – Інвестиційна діяльність підприємства та її ефективність (на прикладі ТОВ «Ліон Інвест»). – Кваліфікаційна робота на правах рукопису.

Кваліфікаційна робота бакалавра за спеціальністю 072 Фінанси, банківська справа та страхування. – НТУ «Дніпровська політехніка», Дніпро, 2025.

Мета кваліфікаційної роботи – обґрунтування теоретико-методологічних аспектів визначення інвестиційної діяльності та виявлення напрямків підвищення її ефективності.

У вступі викладено сучасний стан проблеми, розкрито актуальність теми, сформульовано мету, завдання, предмет та об'єкт дослідження. У першому розділі проаналізовано процес формування теоретичних та практичних підходів до розуміння сутності та змісту інвестицій. Розглянуто різні підходи вчених-економістів до поняття інвестицій та інвестиційної діяльності. Розкрито сутнісно-змістову основу якості інвестицій при побудові фінансово-економічної типології інвестицій.

У другому розділі досліджено організаційну структуру підприємства ТОВ «Ліон Інвест», проведено аналіз фінансово-економічних показників за 2022-2024 роки та виявлено можливості щодо покращення інвестиційної привабливості підприємства.

У третьому розділі розраховано прогностичні показники, які сприятимуть реалізації незадіяних резервів виробництва, що вплине на підвищення ефективності інвестиційної діяльності підприємства.

Результати дослідження можуть бути використані ТОВ «Ліон Інвест» з метою покращення інвестиційної діяльності в майбутніх періодах.

ІНВЕСТИЦІЇ, ІНВЕСТИЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ, ІНВЕСТИЦІЙНИЙ ПРОЦЕС, ФІНАНСОВИЙ АНАЛІЗ, РЕСУРСИ, ПРОЄКТ.

ABSTRACT

Semenyha S.M. – Investment activity of an enterprise and its effectiveness (based on the example of LLC "Lion Invest"). – Qualification work on the rights of the manuscript.

Qualification work for obtaining a bachelor's degree in specialty 072 Finance, Banking and Insurance. – Dnipro University of Technology, Dnipro, 2025.

The purpose of the qualification work is to substantiate the theoretical and methodological aspects of the definition of investment activity and to identify directions for improving its efficiency.

The introduction describes the current state of the problem, reveals the relevance of the topic, formulates the goal, task, subject and object of the research, highlights the main results of the research.

The first chapter analyzes the process of formation of theoretical and practical approaches to understanding the essence and content of investments. Different approaches of economists to the concept of investment and investment activity are considered.

In the second chapter, the organizational structure of LLC "Lion Invest" was investigated, financial and economic indicators were analyzed for 2022-2024 years, and opportunities for improving the investment attractiveness of the enterprise were identified.

In the third section the forecast indicators are calculated that will contribute to the realization of idle production reserves, which will affect the improvement of the efficiency of the enterprise's investment activities.

The results of the study can be used by Lion Invest LLC to increase investment activity in future periods.

INVESTMENTS, INVESTMENT ACTIVITY, INVESTMENT PROCESS,
FINANCIAL ANALYSIS, RESOURCES, PROJECT.

ЗМІСТ

ВСТУП	6
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	8
1.1. Сутність інвестицій та їх види	8
1.2. Поняття і принципи інвестиційної діяльності	15
1.3. Методи оцінювання інвестиційної діяльності підприємства	25
Висновки до розділу 1	31
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ЛІОН ІНВЕСТ»	33
2.1. Організаційно-виробнича характеристика підприємства	33
2.2. Аналіз фінансового стану підприємства	38
2.3. Аналіз показників рентабельності підприємства	47
Висновки до розділу 2	50
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ЛІОН ІНВЕСТ»	52
3.1. Сутність та характеристика проектного рішення	52
3.2. Оцінка ефективності інвестицій за проектом	61
Висновки до розділу 3	67
ВИСНОВКИ	69
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	72
ДОДАТКИ	75

ВСТУП

Актуальність теми. В умовах ринкової економіки інвестиції в основний капітал є одним з ключових інструментів розширення виробничо-господарської діяльності промислових підприємств, являючи собою сукупність ресурсів, що спрямовуються на придбання, відтворення та створення нових основних засобів. Враховуючи тенденцію до зростання питомої ваги накопиченої амортизації в початковій вартості основних засобів підприємств промислового комплексу, а також вирішальну роль інвестиційної складової у забезпеченні не тільки сталого функціонування, а й випереджального зростання галузей промислового комплексу, дослідження тенденцій та пріоритетів розвитку інвестиційної діяльності промислових підприємств має виняткову актуальність та високу практичну значимість.

Предмет дослідження – теоретичні, науково - методичні та прикладні аспекти інвестиційної діяльності підприємства.

Об'єкт дослідження – процес інвестиційної діяльності та шляхи підвищення її ефективності в сучасних умовах.

Мета кваліфікаційної роботи – обґрунтування теоретико-методологічних аспектів визначення інвестиційної діяльності та виявлення напрямків підвищення її ефективності.

Мета дослідження визначила необхідність постановки та вирішення наступних завдань:

– уточнити поняття «інвестиції» та «інвестиційна діяльність» на основі дослідження та систематизації теоретичних положень, що є у зарубіжній та вітчизняній літературі;

– надати теоретичне визначення принципам інвестиційної діяльності підприємства;

– розглянути методичні підходи до аналізу інвестиційної діяльності підприємства;

– надати організаційно-виробничу характеристику ТОВ «Ліон Інвест»;

- оцінити фінансовий стан підприємства;
- розробити шляхи підвищення ефективності інвестиційної діяльності підприємства.

Методи дослідження. При проведенні наукових досліджень було використано такі методи: логічного узагальнення та абстрагування; методу аналізу і синтезу; графічний метод – для графічного представлення табличних даних у вигляді діаграм і графіків, фінансового аналізу – для оцінювання поточного та перспективного стану підприємств на основі вивчення динаміки показників фінансової інформації; економіко-статистичні методи – для підготовки вхідної економічної інформації та її первинної обробки.

Інформаційна база дослідження склали законодавчі та нормативні акти України, аналітичні огляди наукової літератури, публікації матеріалів вітчизняних і міжнародних конференцій, інформація мережі Інтернет, дані фінансової звітності досліджуваного підприємства.

Прикладна цінність роботи полягає у можливості використання результатів дослідження для підвищення ефективності інвестиційної діяльності підприємства.

Апробація результатів дослідження. Оприлюдненні на Міжнародній конференції для студентів та молодих науковців «Ринок фінансових інновацій та безробіття ЄС: тенденції, виклики та перспективи» 23-24 квітня 2025 року.

Особистий внесок полягає у використанні пропозицій автора щодо підвищення ефективності інвестиційної діяльності ТОВ «Ліон Інвест».

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Структура роботи обумовлена метою та завданнями дослідження та містить: основний зміст 76 сторінок, 21 таблиця, 5 рисунків, 30 джерел, 1 додаток.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ОЦІНКИ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1. Сутність інвестицій та їх види

Інвестиційна діяльність підприємства спрямована на відтворення активів. Визначальне місце в активах належить інвестиціям. Інвестиції, що утворюють капітал – це вкладення в нове будівництво, розширення, реконструкцію, модернізацію, технічне переозброєння і підтримку діючого виробництва, а також вкладення коштів у створення товарно виробничих запасів, приріст оборотних коштів і нематеріальних активів.

Інвестиції – це один із найважливіших та дефіцитних ресурсів будь-якого підприємства. Даний ресурс визначає процес вдосконалення промислового виробництва, якість товарів, що випускаються і поставляються на ринок, збільшує кількість діючих робочих місць, підвищує зайнятість населення, що, в кінцевому рахунку, сприяє економічному зростанню та підвищенню рівня життя населення.

Перші спроби усвідомити і розкрити сутність інвестицій та їх роль у розвитку економіки пов'язані з ім'ям Аристотеля і Платона. Їхні підходи до ділової активності людей та інвестицій пов'язувалися з функціями грошей у суспільстві, цілями та способами їх накопичення та використання.

На думку У. Шарпа та Дж. Бейлі, термін «інвестиції» походить від німецького терміна «investition», під яким мається на увазі довгострокове вкладення капіталу [20]. Акцент цими авторами ставиться на тому, що інвестиціями не може бути звичайне вкладення коштів. Відмінна риса інвестицій – це приріст вкладеного капіталу через певний проміжок часу. Таким чином, автори резюмують, що інвестиціями є вкладення коштів сьогодні для отримання більшої суми завтра.

Багато авторів, вважають, що своїм походженням слово «інвестиції» зобов'язане латинському терміну «invest», який перекладається, як «вкладення». Таким чином, інвестиції відображають вкладення коштів для їх подальшого зростання.

На думку, І. О. Мошляк інвестиціями є всі види матеріальних та нематеріальних цінностей, що спрямовуються в об'єкти підприємницької діяльності. У цьому обов'язковою умовою вкладення цінностей отримання доходу чи іншого корисного ефекту у майбутньому [20]. Відповідно до В. Федоренко [30], інвестиціями може бути вкладений у певні об'єкти або фінансові інструменти капітал у будь-якій зі своїх форм. Метою такого вкладення є приріст доходу чи отримання будь-якого іншого корисного ефекту. І.С. Мареха вважає інвестиціями лише довгострокові проекти та вкладення [21].

У XVII-XIX ст. ряд учених-економістів сформулювали науково-практичні положення про роль та сутність інвестиційної діяльності. Так, У. Стаффорд, Т. Манн та ін. вперше обґрунтували необхідність втручання держави у формування інвестиційних ресурсів і притік у країну іноземних інвестицій. Згідно з їхніми науковими поглядами для забезпечення припливу грошей державі слід проводити активну політику в галузі міжнародної торгівлі, домагаючись позитивного сальдо свого торгового балансу. Зростання грошових накопичень при одночасному зниженні їх вартості був, на їхню думку, головним чинником стимулювання інвестиційної активності підприємців та прямих державних інвестицій у найбільш значущі галузі економіки.

Суттєвий внесок у визначення суті інвестицій зробив А. Сміт – один з основоположників класичної економічної теорії. У своїй праці «Багатство народів» він сформулював ідею про ринок, що автоматично регулюється через невидиму руку. Хоча він не розглядав питання інвестицій безпосередньо, його теорії про роль капіталу у виробництві та економічному розвитку стали основою для подальших досліджень в цій сфері.

Джон Мейнард Кейнс – його теорія, представлена в «Загальній теорії зайнятості, відсотка і грошей» (1936), внесла великий вклад у розуміння інвестицій. Кейнс звертав увагу на те, що рівень інвестицій залежить не лише від заощаджень, але й від очікувань підприємців і їхнього впевненості в майбутньому.

Харрі Мелтцер – американський економіст, вважав, що інвестиції є результатом як економічних, так і політичних факторів, і що не можна ігнорувати важливість стабільної грошово-кредитної політики для стимулювання економічного зростання.

Отже, внесок кожного з цих економістів був значним, і їхні теорії стали основою для розвитку сучасних економічних досліджень щодо інвестицій. Сміт заклав базові принципи капіталізму, Кейнс змінив розуміння інвестицій через вплив держави і очікувань, а Мелтцер зосередився на важливості монетарної політики в цьому процесі.

В економічній літературі відсутнє єдине та чітке визначення терміну «інвестиції», і різні автори дають цьому терміну різні визначення, які, однак, мають деякі спільні риси. Розглянемо деякі з цих визначень (табл.1.1).

Таблиця 1.1 – Підходи до визначення категорії «інвестиції» у зарубіжній та українській літературі

Автори	Характеристика
У. Шарпа, Дж. Бейлі [21]	Інвестиції – це приріст вкладеного капіталу через певний проміжок часу.
А. Сміт [21]	Вперше у теорії інвестицій виступив проти втручання держави у підприємництво, підкреслював важливість заощаджень для інвестицій, а також зазначав, що інвестиції у розвиток інфраструктури, зокрема транспортні мережі, можуть сприяти економічному зростанню.
Д. Левчинський [18]	Інвестиції - це вкладення капіталу з метою отримання прибутку в майбутньому. Це може бути як фінансове, так і реальне, а також різноманітні види активів, що мають потенціал для зростання.
З.Тітенко, В. Ліснічук [28]	Інвестиції можуть бути короткостроковими або довгостроковими в залежності від горизонту прибутку та стратегії інвестора.
В. Федоренко [30]	Інвестиції є вкладений у певні об'єкти або фінансові інструменти капітал у будь-якій зі своїх форм.

Як бачимо, існують різні підходи до трактування поняття «інвестиції», які мають певні розбіжності. Одні науковці відмічають, що «інвестиції» це «вкладення», інші трактують їх як «вкладення капіталу», а деякі розглядають інвестиції, як вкладення у формі певних витрат.

Інвестиції виконують низку важливих функцій:

- стимулювання економічного зростання. Інвестиції сприяють розвитку нових виробничих потужностей, що веде до збільшення виробництва товарів і послуг. Це підвищує рівень економічної активності та сприяє створенню нових робочих місць;

- розвиток технологій та інновацій. Інвестиції сприяють впровадженню новітніх технологій і наукових досягнень у виробництво, що може значно підвищити ефективність і конкурентоспроможність підприємств;

- формування основ для розвитку інфраструктури. Інвестиції в інфраструктуру (дороги, мости, енергетичні мережі тощо) є базою для розвитку інших секторів економіки, оскільки ефективна інфраструктура покращує зв'язки між виробництвом і ринками;

- підвищення продуктивності праці. Інвестиції в модернізацію виробничих потужностей і навчання кадрів можуть підвищити продуктивність праці, що є важливим фактором для зростання економіки;

- розвиток фінансових ринків. Інвестиції можуть покращити ліквідність фінансових ринків, сприяти розвитку нових фінансових інструментів і залученню капіталу для різних підприємств та проєктів;

- забезпечення стабільності національної економіки. Капіталовкладення можуть допомогти країні диверсифікувати економіку та зменшити залежність від конкретних галузей або зовнішніх факторів, що підвищує її стійкість до криз;

- поліпшення соціальних умов. Інвестиції в соціальні програми, охорону здоров'я, освіту і житлову інфраструктуру можуть підвищити якість життя населення, зменшити рівень бідності та забезпечити стабільність у суспільстві;

– перерозподіл капіталу. Інвестиції також дозволяють капіталу переміщатися з менш продуктивних сфер в більш перспективні або ефективніші, забезпечуючи тим самим оптимальне використання ресурсів.

Ці функції свідчать про те, що інвестиції є основним драйвером економічного розвитку і процвітання на рівні окремих підприємств. З метою ефективності організації обліку, аналізу та планування зроблено спробу узагальнити всі критерії, за якими можна класифікувати інвестиції (табл. 1.2).

Таблиця 1.2 – Класифікація інвестицій за різними критеріями

Критерії інвестицій	Види інвестицій	Опис
1	2	3
По об'єктах вкладення коштів	Фінансові	Вкладення у фінансові інструменти, насамперед цінні папери.
	Реальні	Вкладення коштів у реальні активи, які необхідні для здійснення операційної діяльності та вирішення соціально-економічних проблем.
	Портфельні	Вклад капіталу у фінансові інструменти, наприклад, акції, валюта, дорогоцінні метали.
За суб'єктами інвестування	Державні інвестиції (державний сектор)	Здійснюються урядом або державними органами в економіку для стимулювання зростання, розвитку інфраструктури, створення нових робочих місць та забезпечення соціальних програм.
	Іноземні інвестиції	Надходять від іноземних суб'єктів (інвесторів) в економіку іншої країни..
	Приватні інвестиції (приватний сектор))	Інвестиції, здійснювані приватними особами, компаніями, фондами або інституційними інвесторами, такими як банки чи пенсійні фонди.

Продовження табл.1.2

1	2	3
За способом та характером участі інвестора в інвестуванні	Прямі	Інвестор безпосередньо бере участь у бізнесі і може здійснювати контроль над підприємством чи проектом.
	Непрямі	Інвестор вкладає гроші в акції, облігації чи інші фінансові інструменти без наміру брати участь у управлінні компанією чи проектом.
По відношенню до об'єкта вкладень	Внутрішні	Інвестиції, які залежать від виробничої та соціальної інфраструктури, рівня інфляції тощо.
	Зовнішні	Вкладення у засоби масової інформації.
За характером використання капіталу	Первинні	Вкладення власних та позикових коштів інвесторів
	Реінвестиції	Вкладання отриманих прибутків або збережених коштів назад у той самий бізнес чи проект з метою подальшого зростання та розвитку. Це стратегія, яка дозволяє забезпечити зростання капіталу без необхідності залучати нові джерела фінансування.
	Дезінвестиції	Виведення або продажу активів, які були раніше інвестовані в підприємства, проекти або інші види інвестицій. Це може включати продаж частини або всіх активів компанії, закриття неприбуткових або нерентабельних підрозділів, продаж акцій.
Інвестиції за періодом вкладення	Краткострокові	Тривалість: до 1 року. у.
	Середньострокові	Тривалість: від 1 до 5 років..
	Довгострокові	Термін від 5 років і більше. Це найкращий вибір для тих, хто шукає стабільний приріст капіталу в довгостроковій перспективі.

Правильна класифікація інвестицій дає можливість ефективно управляти капіталом, правильно оцінювати ризики та дохідність залежно від фінансових цілей і умов ринку. Визначення типу інвестицій (краткострокові, середньострокові, довгострокові) дозволяє інвесторам:

1. Оптимізувати портфель. Чітке розмежування інвестицій за періодом дозволяє диверсифікувати вкладення за термінами і рівнями ризику, знижуючи загальну волатильність та збільшуючи ймовірність отримання прибутку.

2. Скоригувати стратегію інвестування. Враховуючи термін інвестицій, інвестор може вибирати активи, які найбільше відповідають його фінансовим цілям (наприклад, швидка ліквідність для короткострокових інвестицій або стабільний приріст капіталу для довгострокових).

3. Керувати ризиками. Кожен тип інвестицій має різний рівень ризику, тому правильна класифікація дозволяє оптимізувати ризик і дохідність в залежності від терміну і доступності коштів. Для короткострокових інвестицій важлива мінімізація ризиків, а для довгострокових – максимізація потенціалу зростання капіталу.

4. Планувати фінансові потоки. Знання, скільки часу кошти будуть вкладені, допомагає планувати, коли буде досягнутий бажаний результат або коли інвестиції принесуть очікуваний дохід. Це важливо як для приватних інвесторів, так і для компаній, що прагнуть забезпечити фінансову стабільність та розвиток.

5. Приймати обґрунтовані рішення. Інвестори можуть робити свідоміші і більш обґрунтовані рішення, знаючи, які активи підійдуть для певних фінансових умов і термінів.

Таким чином, правильна класифікація інвестицій – це основа для стратегічного планування, досягнення фінансових цілей та забезпечення стабільного зростання капіталу. Вона дозволяє не лише розподіляти активи між різними категоріями, а й чітко розуміти, коли і за яких умов можна очікувати прибуток або повернення капіталу.

Підприємство, яке робить капіталовкладення, звичайно має кілька альтернативних можливостей фінансування, які не виключають один одного і можуть використовуватися одночасно, що часто і відбувається на практиці. Найбільш важливі джерела інвестицій і їх класифікація подані на рис.1.1.

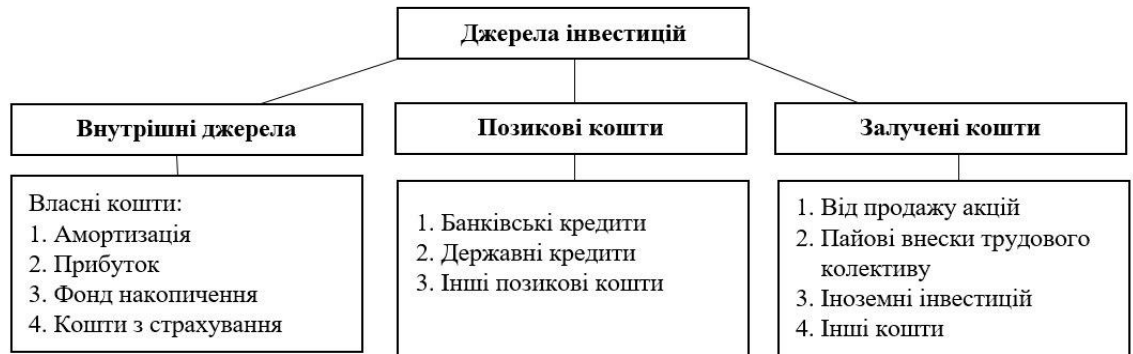

Рис. 1.1 – Джерела формування інвестицій

Проведені дослідження свідчать про те, що інвестиції – це процес вкладення капіталу з метою отримання прибутку або досягнення інших фінансових чи стратегічних цілей у майбутньому. Вони є основою економічного розвитку як для окремих підприємств, так і для національних економік в цілому. Інвестиції включають різноманітні форми фінансових і реальних активів, що забезпечують зростання капіталу і продуктивності.

1.2. Поняття і принципи інвестиційної діяльності

Інвестиційна діяльність підприємства – це сукупність операцій і заходів, спрямованих на ефективне використання фінансових, матеріальних і нематеріальних ресурсів з метою забезпечення розвитку, зростання та оптимізації діяльності підприємства. Інвестиційна діяльність має на меті отримання прибутку або інших економічних вигод у майбутньому через вкладення капіталу в різні види активів, проекти або нові напрямки діяльності.

У вітчизняній практиці поняття інвестиційної діяльності трактується неоднозначно, і це пов'язано з різними підходами до її визначення та впливом

юридичних, економічних і навіть політичних факторів. Трактування цього поняття може варіюватися залежно від того, як саме розглядається інвестиційна діяльність – як економічний процес, правовий аспект або практика господарювання.

1. Економічний підхід. З економічної точки зору, інвестиційна діяльність розглядається як процес вкладення капіталу в різні активи з метою отримання прибутку або досягнення інших фінансових або соціальних цілей у майбутньому. Це може бути як у вигляді реальних інвестицій (у виробничі потужності, нові технології, інфраструктуру), так і фінансових інвестицій (акції, облігації, депозити).

Тим не менше, економічне трактування часто не враховує правових чи адміністративних нюансів, які можуть обмежувати або стимулювати певні типи інвестицій у певних секторах економіки.

2. Правовий підхід. З правової точки зору, інвестиційна діяльність визначається як здійснення інвестиційних операцій відповідно до норм і вимог законодавства країни. В Україні, наприклад, інвестиційна діяльність регулюється Законодавством України про інвестиційну діяльність, яке визначає, хто має право здійснювати інвестиції, які види інвестицій можуть бути допустимі в певних секторах, а також специфіку юридичних і фінансових процедур [1].

У правовому контексті можуть виникати різночитання щодо того, які саме форми інвестицій можна включати до інвестиційної діяльності: чи йдеться лише про фінансові вкладення, чи йдеться також про реальні інвестиції (у виробництво, інфраструктуру тощо). Крім того, існують питання, що стосуються іноземних інвестицій та правових обмежень для іноземних інвесторів.

3. Практика господарювання та управління. У практичному контексті інвестиційна діяльність може бути трактована як господарська діяльність, спрямована на отримання прибутку через вкладення в економічні активи. У цьому контексті вона охоплює не тільки процеси фінансування проектів, а й

включає організаційні та управлінські аспекти – вибір проєктів, управління ризиками, фінансування, моніторинг ефективності інвестицій.

4. Невизначеність і розбіжності. У вітчизняній практиці іноді виникають розбіжності у трактуванні терміну «інвестиційна діяльність» через:

– відсутність чіткої класифікації: наприклад, інвестування у певні сектори, національну економіку чи інфраструктуру може вважатися інвестиційною діяльністю, а може бути розцінене як просто господарська діяльність;

– політичні фактори: зміни в політичній ситуації, економічних реформах та урядових програмах можуть змінювати розуміння інвестиційної діяльності в Україні. Наприклад, за часів політичної та економічної нестабільності інвестиції можуть бути трактовані як більш ризиковані, і тому певні інвестиційні проєкти можуть бути зупинені або перероблені в інші форми діяльності.

5. Різні форми інвестиційної діяльності. Інвестиційна діяльність в Україні також може трактуватися по-різному в залежності від форми власності:

– державні інвестиції: державні програми та інвестиції, які спрямовані на підтримку державного сектору економіки або соціальних проєктів;

– приватні інвестиції: інвестиції приватних осіб або бізнесу, які мають на меті отримання прибутку та зростання.

Отже, неоднозначність трактування поняття інвестиційної діяльності в Україні є результатом впливу різних чинників – економічних, правових, політичних та практичних. Тому важливо враховувати контекст, у якому використовується цей термін, і чітко розуміти, яку саме інвестиційну діяльність мається на увазі в конкретному випадку. Визначення інвестиційної діяльності в законодавстві, економічних і практичних умовах може змінюватися, тому для правильного трактування потрібно орієнтуватися на актуальні нормативні акти та методології.

Визначення поняття інвестиційної діяльності у вітчизняних та зарубіжних науковців є досить різноманітним, адже кожен автор може підходити до трактування цього поняття з різних аспектів – економічного, правового, фінансового чи господарського.

Основні підходи та поняття, що характеризують інвестиційну діяльність показано в табл. 1.3.

Таблиця 1.3 – Підходи до визначення категорії «інвестиційна діяльність»

Автор	Визначення
І. Бланк [3]	Інвестиційна діяльність - процес формування та реалізації інвестиційної стратегії підприємства з метою забезпечення його розвитку.
Т. Майорова [22]	Інвестиційна діяльність - це система управління фінансовими та реальними активами підприємства.
В.В. Бобиль [5]	Вивчав інвестиційну діяльність з точки зору фінансового менеджменту, включаючи ризики та управління інвестиційним портфелем.
В. Беренс та П. Харанек [11]	Інвестиційна діяльність держави направлена на розвиток всіх складових її елементів, на формування та розвиток інвестиційних процесів.
Дж. Б. Дуглас [17]	Інвестиційна діяльність передбачає управління капіталом на глобальному рівні для досягнення максимального фінансового результату.
Р. Кійосаки [20]	Акцентує увагу на важливості фінансової грамотності для правильного управління інвестиціями.

Кожен із цих авторів має свій підхід до визначення інвестиційної діяльності, враховуючи різні аспекти: фінансовий, управлінський, макроекономічний, інноваційний тощо.

Згідно із думкою зарубіжних авторів, інвестиційна діяльність часто розглядається через різні аспекти:

– економічний підхід: інвестиції розглядаються як процес переміщення капіталу з одних форм активів (наприклад, гроші) у інші (нерухомість, підприємства, цінні папери) з метою отримання прибутку або досягнення іншого економічного ефекту в майбутньому;

– фінансовий підхід: інвестиції розглядають як вкладення коштів в активи, що мають потенціал забезпечити певний рівень доходу або зростання

вартості в майбутньому. Сюди можна віднести як фінансові інструменти (акції, облігації), так і реальні активи (недвижимість, технології);

– підхід з точки зору управління: інвестиційна діяльність передбачає не тільки вкладання коштів, а й управління ризиками, планування і моніторинг результатів інвестицій. Це включає в себе вибір активів для інвестування, розподіл портфеля і максимізацію доходу при мінімізації ризику.

Інвестиції є складним і багатограним явищем, що відіграє важливу роль у розвитку економіки, соціальної сфери та підвищенні добробуту населення. Як соціально-економічна категорія, вони відображають процес формування, розподілу та використання ресурсів з метою досягнення економічного зростання та підвищення рівня життя.

Інвестиції як соціально-економічна категорія показано рис. 1.2.

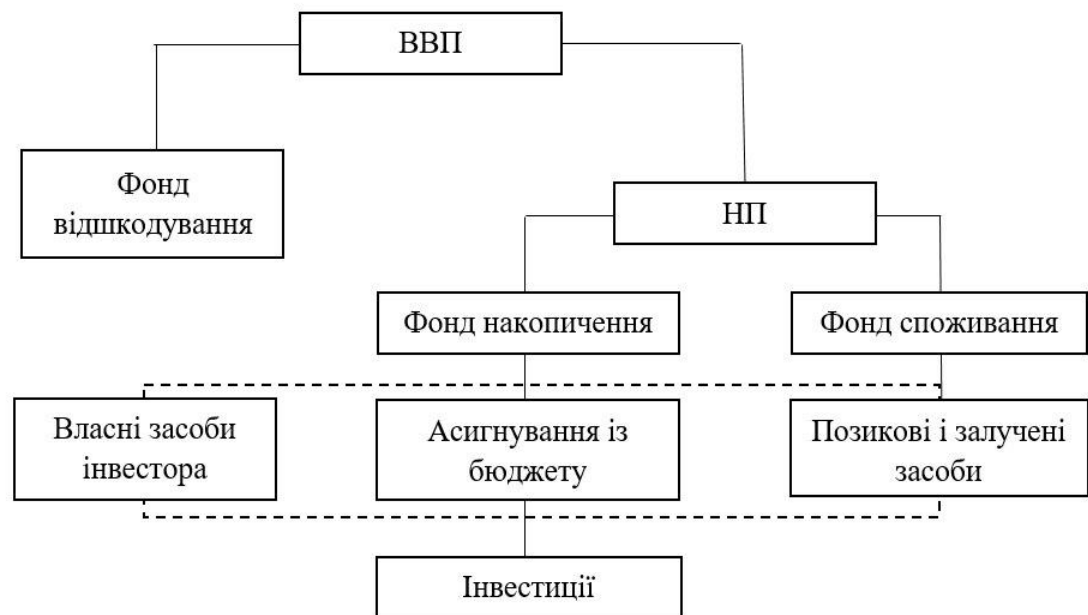

Рис. 1.2 – Інвестиції як соціально-економічна категорія [21]

З соціально-економічної точки зору інвестиції охоплюють не лише фінансовий аспект, а й впливають на якість життя, рівень зайнятості, науково-технічний прогрес, розвиток освіти, медицини та інших сфер.

Інвестиції мають вирішальне значення для сталого розвитку суспільства, оскільки вони сприяють:

- зростанню ВВП та економічному розвитку – капіталовкладення у виробництво та інновації стимулюють економічний підйом;
- створенню робочих місць – розширення бізнесу та інфраструктури забезпечує зайнятість населення;
- розвитку людського капіталу – інвестиції в освіту та науку сприяють підвищенню кваліфікації робочої сили;
- підвищенню рівня життя – через покращення соціальної інфраструктури та збільшення доходів населення;
- зміцненню міжнародної конкурентоспроможності – розвинені країни активно залучають інвестиції для підтримки лідерських позицій у світовій економіці.

Інвестиції є ключовим фактором соціально-економічного розвитку будь-якої країни. Вони не тільки сприяють економічному зростанню, але й покращують умови життя, розвивають людський капітал та забезпечують стабільність суспільства. Держава та приватний сектор мають спільно працювати над стимулюванням інвестиційної діяльності, щоб досягти довгострокового процвітання.

Ринок фінансових ресурсів – це система економічних відносин, що виникають між учасниками ринку у процесі мобілізації, розподілу та використання фінансових ресурсів. Цей ринок забезпечує функціонування економіки, дозволяючи підприємствам, державі та іншим суб'єктам залучати необхідні фінансові ресурси для здійснення своїх діяльностей, зокрема для інвестицій, виробництва, розвитку інфраструктури тощо.

Ринок фінансових ресурсів об'єднує різні форми і канали мобілізації та розподілу фінансових коштів:

- фінансові інструменти, через які залучаються кошти (акції, облігації, депозити, кредитні угоди, деривативи тощо);
- учасники ринку – це суб'єкти, які надають або отримують фінансові ресурси. Вони можуть бути державними органами, банками, інвесторами, корпораціями, фізичними особами, страховими компаніями тощо;

– механізми і інструменти – це різноманітні фінансові продукти (кредити, депозити, цінні папери), через які здійснюється рух коштів.

Структуру ринку фінансових ресурсів схематично ілюструє рис.1.3.

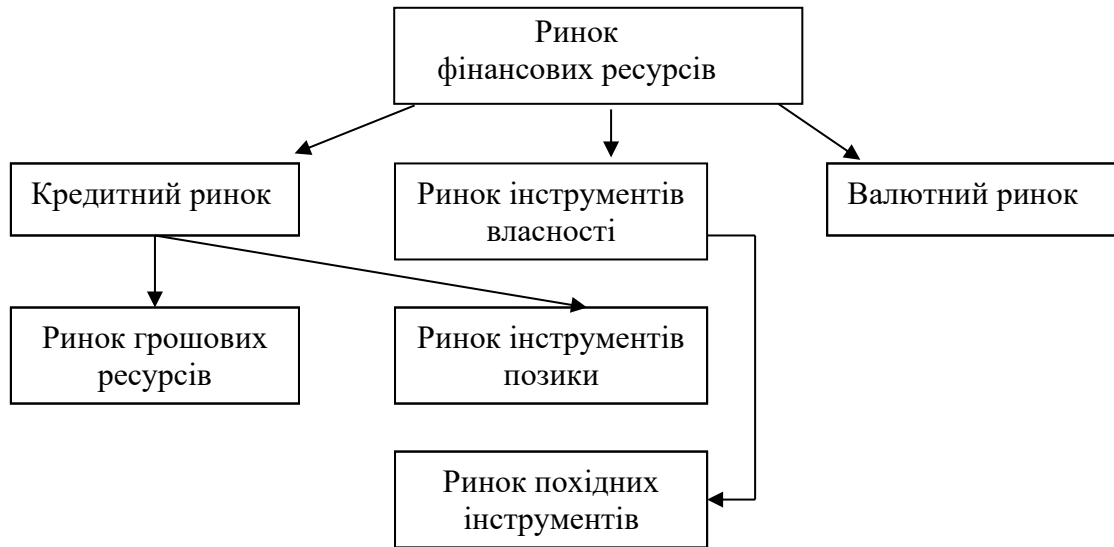

Рис. 1.3 – Структура ринку фінансових ресурсів

Ринок фінансових ресурсів є фундаментально важливою складовою економіки, оскільки він дозволяє забезпечити ефективний рух капіталу, що стимулює економічне зростання та інвестиції. Справедлива конкуренція та належне регулювання на цьому ринку допомагають створювати умови для сталого розвитку і підтримання економічної стабільності.

Принципи інвестування – це фундаментальні правила та орієнтири, які допомагають інвесторам ухвалювати обґрунтовані рішення, мінімізувати ризики та підвищувати ефективність вкладень. Вони є основою для розробки інвестиційних стратегій і сприяють досягненню фінансових цілей. Більш високої ефективності вкладень керівництво підприємства зобов'язане враховувати базові принципи інвестування. Розглянемо їх більш докладно.

1. Принцип граничної ефективності інвестування – це очікувана норма прибутку від додаткових (граничних) інвестицій у певний актив або проєкт. Інвестор порівнює цей очікуваний прибуток із процентною ставкою (вартістю капіталу). Основний постулат принципу: інвестиції здійснюються лише тоді, коли гранична ефективність інвестування перевищує або дорівнює ринковій

ставці процента. Якщо очікувана норма прибутку від інвестицій менша за процентну ставку, інвестори не вкладатимуть кошти.

Функція граничної ефективності інвестицій зазвичай має спадний характер:

- при високому рівні інвестицій очікувана прибутковість знижується, оскільки найперспективніші проєкти вже реалізовані;
- при низькому рівні інвестицій можливості для вигідних вкладень ще є, тому ефективність інвестицій вища.

Визначення оптимального обсягу інвестування показано на рис.1.4.

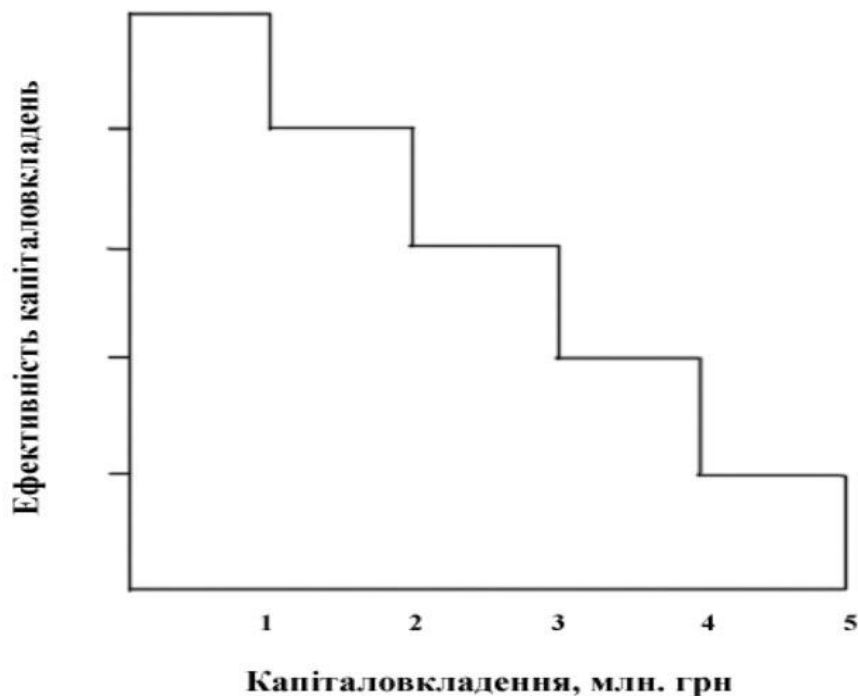

Рис. 1.4 – Визначення оптимального обсягу інвестування

Як видно з графіка, ефективність кожного наступного вкладення знижується. Принцип граничної ефективності інвестування пояснює, як підприємства приймають рішення щодо вкладення капіталу, та демонструє залежність інвестицій від очікуваного прибутку і процентної ставки. Він є важливим інструментом в аналізі інвестиційної поведінки та основою державної політики стимулювання економіки.

2. Принцип поєднання матеріальних і грошових оцінок ефективності інвестицій полягає в тому, що для правильного прийняття інвестиційних рішень необхідно оцінювати не тільки грошову вигоду від інвестицій, а й їхній матеріальний або фізичний результат, який буде мати практичне значення в рамках конкретного підприємства чи економічної системи. Це дає можливість отримати більш обґрунтовану і комплексну оцінку інвестиційної діяльності.

Принцип поєднання матеріальних і грошових оцінок ефективності інвестицій є важливим інструментом для прийняття обґрунтованих і збалансованих рішень. Це дозволяє інвесторам оцінювати інвестиції з різних аспектів і забезпечує комплексний підхід до планування та реалізації інвестиційних проєктів.

3. Принцип адаптаційних витрат. Принцип адаптаційних витрат в інвестиційному контексті передбачає, що для забезпечення успіху інвестиційного проєкту необхідно враховувати витрати, пов'язані з адаптацією до змінних умов навколишнього середовища, таких як ринкові коливання, технологічні нововведення або зміни в законодавстві. Це концепція, яка відображає необхідність здійснення додаткових витрат для підтримки або коригування інвестиційної стратегії у відповідь на зміни в зовнішньому середовищі. Адаптаційні витрати – це витрати, які необхідно нести для адаптації існуючих або нових інвестиційних проєктів до змінних умов:

- економічних (коливання на ринку, зміни в попиті/пропозиції, зміни вартості ресурсів);
- технологічних – впровадження нових технологій, модернізація обладнання;
- регуляторних (зміни в законодавстві, податкових ставках, нормах безпеки);
- соціальних (зміни в споживчих вподобаннях, трендах на ринку праці).

Таким чином, інвестори повинні враховувати не тільки початкові інвестиційні витрати, але й потенційні довгострокові адаптаційні витрати, щоб забезпечити стабільність та прибутковість своїх проєктів.

Принцип адаптаційних витрат є важливим елементом інвестиційного планування, оскільки він враховує необхідність адаптуватися до змін у зовнішньому середовищі, що можуть впливати на ефективність інвестицій. Він допомагає інвесторам бути більш підготовленими до можливих змін і забезпечує стабільність їхніх інвестиційних рішень у довгостроковій перспективі.

4. Принцип мультиплікатора є одним із основних у макроекономічній теорії та описує ефект, коли зміна в одному з економічних показників (зокрема, інвестиціях або державних витратах) призводить до більшого за величину впливу на національний дохід або загальний рівень економічної активності. Мультиплікатор показує, як зміна в інвестиціях чи витратах спричиняє більшу зміну в економічному зростанні. Це важлива концепція для розуміння того, як певні економічні рішення можуть мати потужний ефект на економіку в цілому.

Принцип мультиплікатора базується на ідеї, що збільшення витрат (інвестицій, державних витрат, споживчих витрат) спричиняє ланцюгову реакцію в економіці, де кожен витрачений долар чи гривня сприяє більшому збільшенню економічної активності. Це відбувається тому, що кошти, витрачені на споживання чи інвестиції, створюють додаткові доходи для інших учасників економічного процесу, які також витрачають частину цих доходів, що стимулює подальше економічне зростання.

Принцип мультиплікатора є важливим для розуміння того, як навіть невеликі зміни в економічних витратах чи інвестиціях можуть мати великий вплив на загальний рівень економічної активності. Це підтверджує значення державних витрат і інвестицій в стимулюванні економіки, особливо в умовах рецесії або економічної кризи. Мультиплікатор допомагає урядам і бізнесу оцінювати потенційний економічний ефект від змін у фінансових потоках та формувати стратегії для максимізації економічного зростання.

5. Q-принцип (або коефіцієнт Тобіна, q-теорія інвестицій) – це концепція, яка пояснює, як компанії ухвалюють рішення щодо інвестування в

нові активи. Вона була розроблена американським економістом Джеймсом Тобіном і базується на співвідношенні ринкової вартості компанії до відновлювальної вартості її активів. Показник цієї залежності має такий розрахунковий вигляд:

$$K_{бз} = Ц_{ба} / B_{за} \quad (1.1)$$

де $K_{бз}$ – коефіцієнт залежності;

$Ц_{ба}$ – біржова оцінка відтворюваності матеріальних активів;

$B_{за}$ – поточні витрати заміщення (покупки) цих активів.

Якщо $дріб > 1$, то інвестування вигідне. Причому, чим значення більш, тим вигідніше.

Q-принцип є ключовим індикатором для ухвалення рішень про інвестиції у нові активи. Він допомагає компаніям визначити, коли вигідно вкладати в розширення, а коли краще уникати нових інвестицій.

1.3. Методи оцінювання інвестиційної діяльності підприємства

Різноманітність формулювань поняття «інвестиції» в сучасній економічній літературі багато в чому зумовлена широтою поглядів на розуміння цієї складної економічної категорії. Інвестиції – це багатоаспектне економічне поняття, яке має різні визначення залежно від підходу до його трактування. Різні економічні школи, науковці та офіційні документи по-різному визначають суть інвестицій, акцентуючи увагу на певних аспектах.

З точки зору класичної економічної теорії, інвестиції – це вкладення капіталу з метою отримання прибутку в майбутньому.

Закон України «Про інвестиційну діяльність» визначає інвестиції як усі види майнових і інтелектуальних цінностей, що вкладаються в об'єкти підприємницької та інших видів діяльності з метою отримання прибутку або досягнення соціального ефекту.

Світова практика (МВФ, Світовий банк) визначає інвестиції як довгострокові вкладення в активи, які приносять прибуток або сприяють розвитку економіки.

З погляду фінансових ринків, інвестиції – це купівля цінних паперів, нерухомості, валют та інших активів із метою отримання доходу.

Така широта поглядів на поняття «інвестиції» пояснюється багатогранністю економічних процесів, які вони охоплюють. Вони можуть бути розглянуті як економічна категорія, інструмент розвитку, спосіб отримання доходу або стратегічний ресурс для держави чи бізнесу.

Невід'ємною частиною початку інвестиційної діяльності є визначення інвестиційних можливостей як процесу створення та підготовки всієї необхідної інформації для ідентифікації інвестиційного проєкту. Інформація підбирається з урахуванням дворівневого підходу: перший рівень – сектор економіки, другий – підприємство.

Інвестування – це процес вкладення коштів або інших ресурсів (часу, праці, інтелектуальних цінностей) в активи, проєкти, підприємства або інші економічні одиниці з метою отримання прибутку або досягнення інших економічних, соціальних чи екологічних цілей у майбутньому. Це важливий аспект економічної діяльності, який сприяє розвитку бізнесу, підвищенню ефективності використання ресурсів та забезпеченню економічного зростання. Вибираючи способи формування інвестиційних ресурсів, як правило, дотримуються кількох методів, що забезпечують ефективне фінансування інвестиційних проєктів та програм:

- фінансування суб'єкта ринку своїми ресурсами;
- використання потенціалу акціонування;
- залучення кредитних коштів;
- лізингові операції;
- комбінування різних методів.

Аналізуючи такий сектор економіки, як промисловість, можна відзначити, що одним з найбільш важливих етапів передінвестиційних

досліджень є оцінка економічної ефективності інвестиційного процесу, яка включає розрахунок та оцінку різних показників – прямих і непрямих (рис.1.5).

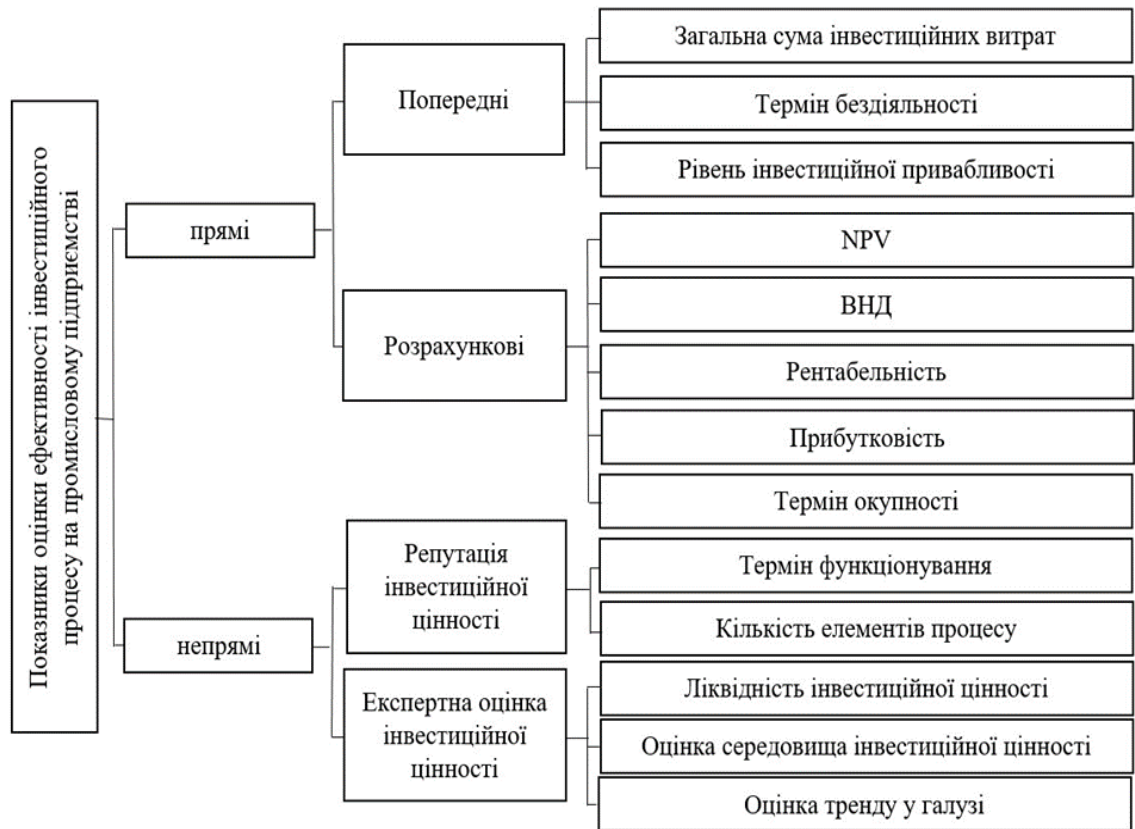

Рис. 1.5 – Система показників оцінки ефективності інвестування на підприємстві

Інструменти оцінки ефективності діяльності промислового підприємства групують у два методичні підходи: бухгалтерський та економічний (виробничий). Оцінка ефективності інвестиційної діяльності є важливим етапом для прийняття обґрунтованих рішень щодо інвестування та оцінки доцільності вкладення ресурсів у той чи інший проєкт. Для цього використовуються різні методи, які дозволяють оцінити вигідність інвестицій та їх здатність приносити прибуток.

Кожний метод має позитивні та негативні сторони. Саме тому прийнятність та доцільність їх застосування залежить від конкретної ситуації, зокрема від суб'єктів оцінювання, споживачів інформації, цілей оцінки тощо.

Насамперед, вибір методу оцінки ефективності діяльності підприємства визначається метою такої оцінки.

Методи оцінки ефективності інвестицій допомагають підприємствам, урядам і інвесторам визначити доцільність проєктів та прибутковість. Щоб отримати обґрунтоване рішення, часто застосовуються декілька методів в комплексі, що дозволяє врахувати різні аспекти інвестиційної діяльності.

Інвестиційні проєкти потрібно оцінювати, насамперед на основі зіставлення витрат на проєкт і результатів його реалізації. Розрізняють наступні види аналізу (табл. 1.4).

Таблиця 1.4 – Види аналізу інвестиційного проєкту

Види аналізу	Характеристика
Технічний	На його основі визначається технічна документація для інноваційної техніки і технології.
Комерційний	Орієнтований на фінансові результати та економічну доцільність інвестиційних проєктів. Метою є визначення прибутковості та фінансової вигоди від інвестицій.
Інституціональний	Оцінка організаційно-правового, адміністративного та комерційного середовища, у якому буде реалізований проєкт.
соціальний	Оцінює вплив інвестицій на суспільство в цілому, включаючи покращення якості життя населення, створення робочих місць, поліпшення соціальних умов та розвиток інфраструктури.
Екологічний	Зосереджений на впливі проєкту на навколишнє середовище. Важливо оцінити, чи не завдасть проєкт шкоди екосистемам, чи буде він екологічно сталим.
Фінансовий	Оцінює прибутковість проєкту тільки з погляду підприємства і його кредитора.
Економічний	Оцінює прибутковість проєкту з погляду всього суспільства (країни).

Фінансовий і економічний аналізи є ключовими, і вони повинні бути розглянуті окремо. Обидва базуються на зіставленні витрат і вигід від проєкту, але відрізняються підходами до їх оцінки.

Аналізуючи прибутковість проєкту, доцільно порівнювати дві майбутні альтернативні ситуації – фірма здійснила свій проєкт, фірма не здійснила свій проєкт. У модифікованому вигляді цей прийом можна подати формулою:

$$D_{ін} = \Delta D_{ф} - \Delta B \quad (1.2)$$

де $D_{ін}$ – прибутковість інвестиційного проєкту;
 $\Delta D_{ф}$ – зміни у вигодах (доходах) проєкту;
 ΔB – зміни витрат внаслідок впровадження проєкту.

Найбільше поширення серед методів, які використовують для оцінки ефективності інвестицій, отримали наступні показники.

Дисконтування. Процедура приведення платежів до базової, тобто до певної дати називається дисконтуванням. Економічний зміст цієї операції, полягає в наступному: існує певна ставка позичкового відсотка r та потік негативних чи позитивних платежів $P(t)$. Початком цього потоку є базовий момент часу приведення.

У цій ситуації дисконтне значення платежу $P(t)$, відправленого в конкретний момент t відрізняється від еталонного значення t інтервалів, прирівнюється до величини $P_d(t)$, яка, будучи виданою під якийсь позичковий відсоток r , трансформується у певний момент t до величини $P(t)$.

$$P_d(t) = \frac{P(t)}{(1+r)^t} \quad (1.3)$$

де $P_d(t)$ – потік платежів;
 r – ставка позичкового відсотка;
 t – значення інтервалів.

2. Чиста приведена вартість проєкту (NPV) розраховується як сума щорічних обсягів доходів без витрат, приведених до умов поточного року:

$$NPV = \sum_{t=0}^n \frac{C_t}{(1+r)^t} \quad (1.4)$$

де C_t – грошовий потік в період t (може бути як позитивним, так і негативним);

r – ставка дисконтування;

t – період часу (в роках);

n – загальна кількість періодів.

Якщо $NPV > 0$, то проєкт слід прийняти;

$NPV < 0$, то проєкт слід відкинути;

$NPV = 0$, то проєкт ні прибутковий, ні збитковий.

Інвестиційний проєкт вважається ефективним у тому випадку, коли генеровані їм грошові потоки C_t (різниця між вхідними й вихідними потоками за даний період часу) забезпечують виконання двох умов: віддачу на вкладені гроші (доход інвестора) та покриття первісної інвестиції.

3. Період окупності проєкту (DPP) визначає час, необхідний для того, щоб чисті приведені грошові потоки (з урахуванням дисконтування) інвестиційного проєкту покрили початкові інвестиції.

Ідея цього показника полягає в тому, щоб зрозуміти, коли проєкт стане беззбитковим, тобто коли сума грошових потоків, приведених до теперішньої вартості, досягне величини початкових витрат на проєкт.

$$DPP = \frac{\sum_{n=0}^{n=t} IC_n}{PV_m} \quad (1.5)$$

де PV_m – середня арифметична теперішня вартість чистого грошового потоку за роки дії проєкту без урахування здійснених інвестицій.

Якщо DPP короткий, це свідчить про високу ліквідність і швидке повернення інвестицій. Якщо DPP довгий, інвестиція буде повертатися довше, що може вказувати на більший ризик або недостатню ефективність проєкту.

Період окупності з урахуванням дисконтування є більш точним, оскільки враховує тимчасову вартість грошей, на відміну від традиційного методу періоду окупності, який не враховує дисконтування грошових потоків.

4. Індекс доходності (ID), є фінансовим показником, який являє собою відношення приведеної вартості майбутніх грошових потоків проєкту до початкових інвестиційних витрат:

$$ID = \frac{NPV + I}{I}, \quad (1.6)$$

де ID – індекс доходності;

NPV – чиста теперішня вартість;

I – інвестиції проєкту.

Необхідно відзначити, що розглянуті показники потрібно застосовувати в сукупності, не віддаючи переваги одному з них, тому що вони несуть різну інформацію щодо доцільності й ефективності інвестиційних вкладень.

Висновки до розділу 1

1. Для уточнення поняття «інвестиції» та «інвестиційна діяльність» було розглянуто еволюцію поглядів на зміст цього поняття в науковій літературі, а також досліджено різні методологічні підходи зарубіжних та вітчизняних учених. На кожному історичному етапі розвитку світової економіки властиво свої економічні течії, наукові школи, а значить і свої певні економічні погляди, принципи щодо інвестицій та інвестиційної діяльності підприємств. Описуючи економічну природу інвестицій, слід зазначити, що цей термін у

науковій літературі тлумачиться широко або занадто вузько, залежно від об'єкта дослідження.

2. Інвестиційну діяльність організацій визначено як сукупність дій та рішень, спрямованих на залучення та використання фінансових, матеріальних, інтелектуальних і трудових ресурсів для створення нових активів, відтворення виробничих фондів та поліпшення економічних результатів організації. Ця діяльність охоплює як прямі інвестиції (вкладення в основні фонди, розширення виробничих потужностей, науково-дослідницькі розробки), так і непрямі інвестиції (покупка акцій або інших фінансових інструментів).

3. Проаналізовано теоретичні аспекти інвестиційного процесу: виявлено ключові етапи інвестиційного циклу, охарактеризовано систему ключових показників ефективності інвестиційного процесу на промисловому підприємстві. Виявлено недоліки та переваги сучасних методів оцінки ефективності та тенденції розвитку моделей оцінки ефективності інвестиційного процесу на промислових підприємствах.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ЛІОН ІНВЕСТ»

2.1. Організаційно-виробнича характеристика підприємства

Товариство з обмеженою відповідальністю «Ліон Інвест» – є багатопрофільним будівельним підприємством, яке надає комплекс послуг з виготовлення малих архітектурних форм та будівельного кріплення. Підприємство пропонує повний комплекс послуг щодо спорудження будівель різного призначення з використанням металоконструкцій: проєктування, виготовлення конструкцій, монтаж, а також генеральний підряд та організацію будівництва.

Компанія ТОВ «Ліон Інвест» з 2021 року почала масове освоєння кріпильної тематики.

Організаційно - правова форма підприємства – Товариство з обмеженою відповідальністю, що має статутний фонд. Товариство створене й діє на підставі установчого договору й уставу. У даних документах представлена інформація щодо предмета й мети діяльності, складу засновників й учасників, найменування й місцезнаходження, розмір статутного фонду.

Творчий колектив складається з професіоналів з багаторічним досвідом роботи, які забезпечать гарантовану високу якість, надійність та ефективну реалізацію проєктів різної складності.

Місією ТОВ «Ліон Інвест» полягає у забезпеченні Дніпропетровського регіону високоякісними будівельними послугами широкого асортименту на основі чесної конкуренції з іншими виробниками.

Сьогодні ТОВ «Ліон Інвест» пропонує споживачеві більше 50 видів металевих виробів та будівельних послуг. Серед них будівельні металоконструкції; металоформи; будівельні кріплення тощо.

Основними видами діяльності ТОВ «Ліон Інвест» є виконання:

- будівельних робіт, робіт зі зведення несучих та огорожувальних конструкцій будівель та споруд, монтажу інженерних і транспортних мереж;
- виготовлення будівельного кріплення (шурупів).

Організаційно-виробнича структура ТОВ «Ліон Інвест» наведена на рис.2.1.

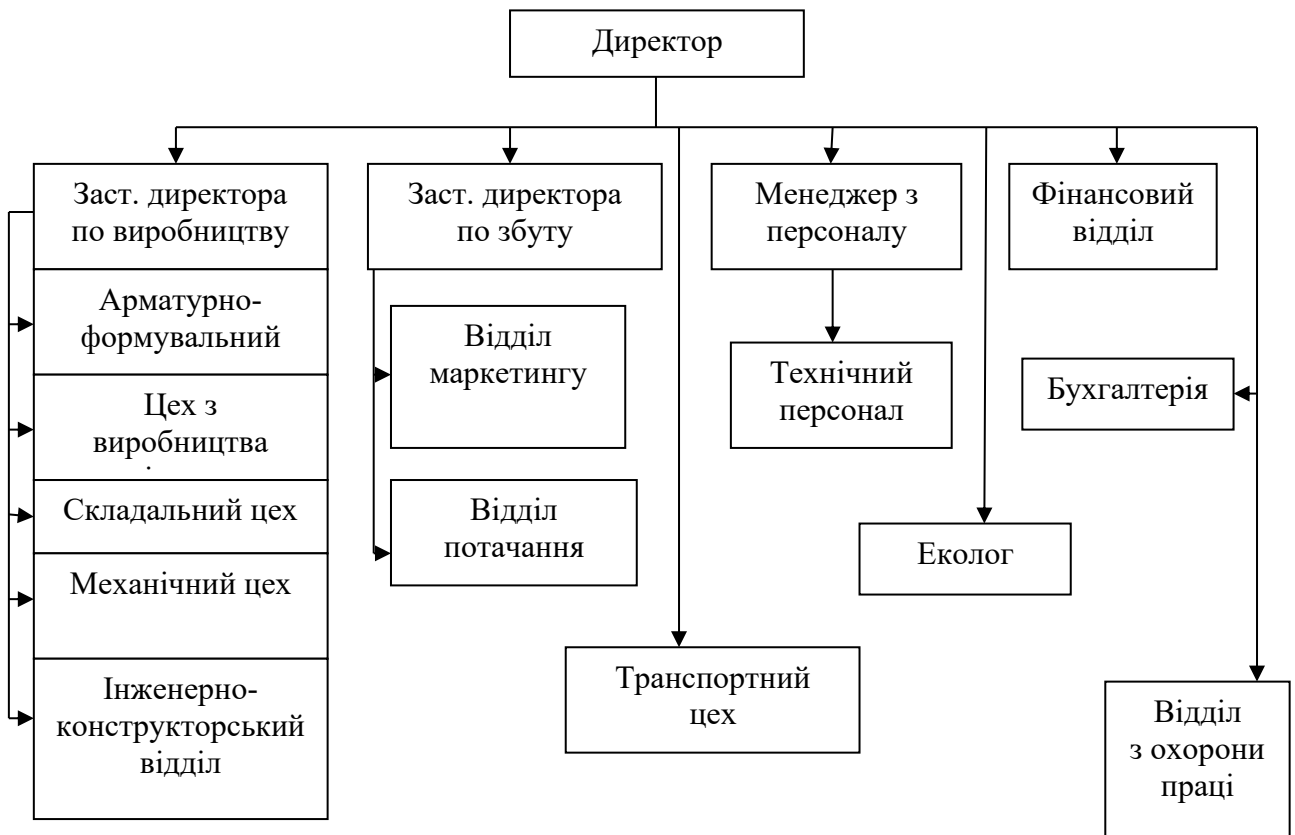

Рис. 2.1 – Організаційно-виробнича структура ТОВ «Ліон Інвест»

Як видно з рис.2.1, підприємство має лінійно-функціональний тип будови організаційної структури.

Лінійно-функціональна організаційна структура є однією з найпоширеніших форм організаційного управління. Вона базується на принципі єдності керівництва і підпорядкування, де вищий рівень керівництва видає директиви нижчим рівням, а нижчі рівні виконують їх.

Виробнича структура підприємства ТОВ «Ліон Інвест» включає:

- арматурно-формувальний цех;
- цех виробництва кріплення;

- складальний цех;
- механічний цех.

У цій структурі існує чітка ієрархія, де кожен працівник має визначені обов'язки і повноваження. Основна функція виконавців полягає у виконанні завдань, що стосуються їхніх функціональних обов'язків.

У такій структурі є функціональні підрозділи, такі як відділ маркетингу, фінансовий відділ, виробничий відділ. Кожен з цих відділів керується своїм керівником і має відповідних спеціалістів.

Безперервно йде процес освоєння нового вигляду виробів і системно оновлюється по дизайну і посиленню кріпильних властивостей класичний асортимент. Передові позиції підприємству забезпечують: висока якість виробів, сучасні технології виробництва, новаторський дизайн і найкоротші терміни доставки продукції по всій країні.

Прагнення враховувати максимум побажань у поєднанні з гнучкою виробничою політикою здобули заслужену на пошану і довіру у партнерів.

ТОВ «Ліон Інвест» під своєю торгівельною маркою виробляє продукцію лише з високоякісних полімерів. Це забезпечує високі кріпильні властивості виробів, граничний температурний діапазон їх використання.

Метизи, комплектуючі кріплення виробництва, на відміну від багатьох інших аналогів виготовлені лише з високоміцних сталей. Надійність і довговічність кріплень гарантується.

Продукція кріплення підприємства пройшли добровільну сертифікацію і має всі необхідні дозволи до використання. Всі вироби під торгівельною маркою містять нейлонові добавки, що додає їм значну гнучкість і еластичність та серйозно зменшує дефектність монтажу в порівнянні з конкурентами.

Завдяки широкому асортименту продукції, який представлений понад 50 моделями металевих виробів, товарами кріплення та будівельних робіт, дотриманню строків поставок, зразковій культурі обслуговування та гнучкій

системі цін, продукція підприємства користується попитом у будівельній промисловості, у приватних підприємців і населення.

ТОВ «Ліон Інвест» все робить для того щоб залишатися лідером на ринку, і з метою збільшення об'ємів продажів проводить:

- освоєння нових макросегментів ринку;
- регулярно оновлюється сайт з інформацією про нові види продукції, що плануються до випуску у виробництво;
- активно рекламуються зразки продукції, буклети, опис до вживання продукції, прайси. Підприємство має гнучку систему знижок залежно від замовлення покупця;

Також компанія займається освоєнням мікросегменту:

- регулярно співробітниками департаменту продажів проводяться зустрічі і консультації з потенційними покупцями у всіх областях України;
- регулярно подається рекламу в різних регіонах України про продаж будівельного кріплення в асортименті, виготовленим на підприємстві.

Підприємство приймає участь у виставках що проводяться будівельними компаніями в м. Київ, м. Одеса, м. Харків;

- раз у півроку проводиться навчання і тестування співробітників департаменту продажів на знання продукції і використання її в будівництві;
- здійснюється доставка протягом доби продукції в різні міста, як своїм транспортному так і компаніями-перевізниками;
- діє гнучка система знижок.

Фахівцями підприємства регулярно проводяться випробування на предмет відповідності геометричним розмірам і технічним властивостям виробів. Щогодини проводиться моніторинг фасованої продукції на предмет відповідності технічним умовам підприємства.

З метою відображення комплексної картини діяльності підприємства ТОВ «Ліон Інвест» проаналізуємо в табличній формі основні техніко-економічні показники (табл. 2.1).

Таблиця 2.1 – Основні техніко-економічні показники діяльності ТОВ «Ліон Інвест»

Показники	Роки			Абсолютна зміна (+;-) 2024/2023	Темпи приросту,% 2024/2023
	2022	2023	2024		
Виручка від реалізації продукції, тис.грн	34019	32370	25913	-6 457	- 19,5
Собівартість реалізованої продукції, тис.грн.	23688	26032	21035	-4997	-19,2
Чистий прибуток від реалізації продукції, тис.грн	1131,4	2463	2807	344	13,97
Коефіцієнт виробничої собівартості реалізованої продукції, коп	69,60	80,42	81,18	0,76	0,94
Вартість ОФ, тис.грн	12635	14575	15648	1073	7,36
Фондовіддача, грн./грн.	2,69	2,22	1,63	-0,56	-25,43
Фондомісткість	0,37	0,45	0,60	0,15	34,11
Чисельність працівників, осіб	285	285	296	11	3,86
Продуктивність праці, тис.грн./особу	119,4	113,58	87,54	-26,04	-22,92
Рентабельність продукції, %	4,8	9,46	13,34	-	3,88

За даними табл. 2.1 видно, що виручка від реалізації продукції за 2024 р суттєво знизилася, майже на 20% й становить 25913 тис. грн. Собівартість реалізованої продукції при цьому також знизилась проте меншими темпами – 19,2%, що дозволило підприємству отримати прибуток у розмірі 2807 тис.грн.

Зросли витрати на 1 гривню реалізованої продукції і в 2024 році вони склали 81 копійку витрат на одну гривню реалізованої продукції.

Фондовіддача у 2024 р. склала 1,66 грн./грн. Проти показника 2,22 грн./грн. У 2023 році. Це відбулося переважно через значне зниження обсягів товарної продукції.

Так як показник фондомісткості є оберненим до показника фондовіддачі він також має негативну динаміку – виріс на 0,15 грн./грн.

Показник рентабельності має тенденцію до зростання, і у 2024 р. склав 13,34%, що майже на 4% вище значення 2023 р.

Ситуація на підприємстві є задовільною, так як воно продовжує отримувати прибутки від своєї діяльності, але керівництву варто переглянути свою збутову політику, так як прибуток значно знижається.

2.2. Аналіз фінансового стану підприємства

Для більш повного аналізу результатів діяльності підприємства та отримання комплексної картини стану компанії, виконаємо оцінку його фінансових коефіцієнтів, що характеризують ефективність використання фінансових ресурсів.

Щоб оцінити фінансові коефіцієнти підприємства, зазвичай аналізують такі показники, як ліквідність, платоспроможність, фінансова стабільність, прибутковість тощо.

Аналіз фінансових коефіцієнтів – це процес оцінки фінансового стану підприємства на основі різних показників, які вимірюються за допомогою коефіцієнтів. Основні кроки, які зазвичай включає в себе аналіз:

1. Збір фінансової інформації. Починається зі збору фінансової звітності підприємства, такої як баланс, звіт про прибутки та звіт про готовність.

2. Розрахунок коефіцієнтів. Фінансові коефіцієнти розраховуються на основі фінансової інформації, 38 була зібрана. Це може включати кілька коефіцієнтів, таких як ліквідність, платоспроможність, фінансова стійкість тощо.

3. Порівняння з іншими підприємствами або стандартами галузі. Отримані значення коефіцієнтів порівнюються з аналогічними показниками інших підприємств у тій же галузі або зі стандартами галузі. Це допомагає з'ясувати, чи відповідає фінансовий стан підприємства середньому рівню галузі.

4. Інтерпретація результатів. Отримані результати аналізу оцінюються з точки зору фінансової стійкості, ризику та ефективності управління. Це допомагає виявити сильні та слабкі сторони підприємства.

5. Висновки та рекомендації. На основі аналізу робиться висновок про фінансовий стан підприємства та розробляються рекомендації щодо можливих покращень або корекцій.

Цей процес допомагає керівництву підприємства та зацікавленим сторонам краще розуміти фінансовий стан підприємства, виявляти потенційні проблеми та розробляти стратегії для їх вирішення.

Аналіз фінансової незалежності підприємства проведемо за допомогою:

- коефіцієнта автономії;
- коефіцієнта заборгованості;
- коефіцієнта фінансування;
- коефіцієнта маневреності;
- коефіцієнта фінансування за рахунок стабільних джерел.

Методи розрахунків відзначених показників, їх нормативні та фактичні значення представимо в табл. 2.2.

Таблиця 2.2 – Показники фінансової незалежності підприємства за 2022-2024 роки

Показники	Формула розрахунку	Нормат. Значення	2022 рік	2023 рік	2024 рік
Коефіцієнт автономії	$K_A = \frac{BK}{K}$	$\geq 0,5$	0,85	0,97	0,95
Коефіцієнт заборгованості	$K_3 = \frac{PK}{K}$	$\leq 0,5$	0,15	0,03	0,05
Коефіцієнт фінансування	$K_\phi = \frac{PK}{BK}$	≤ 1	0,17	0,04	0,05
Коефіцієнт фінансування за рахунок стабільних джерел	$K_{\phi CD} = \frac{BK + PK_D}{A}$	$\geq 0,5$	0,85	0,97	0,95
Коефіцієнт маневреності	$K_M = \frac{BOA}{BK}$	0,2-0,5	0,58	0,55	0,59

При розрахунках були використані наступні позначення: BK, PK - відповідно розмір власного та позикового капіталу; PK_д- довгостроковий позиковий капітал; BOA - власні оборотні активи.

Як бачимо з табл. 2.2, коефіцієнт автономії підприємства у 2024 р. складає 0,95, що відповідає нормативу, та говорить про те, що активи підприємства на 95% сформовані за рахунок власних коштів. Це вказує на високу фінансову стійкість підприємства.

Коефіцієнт заборгованості є оберненим до коефіцієнту автономії. У 2023-2024 роках він знизився, що є позитивною динамікою для підприємства.

Коефіцієнт фінансування за рахунок стабільних джерел підвищився до 0,95, що відбулося за рахунок росту суми власного капіталу.

Коефіцієнт маневреності власного капіталу показує наскільки мобільні власні джерела засобів з фінансової точки зору. Протягом 2023-2024 рр. коефіцієнт зростає за рахунок збільшення залученого капіталу, це свідчить про погіршення звичайної діяльності підприємства через зменшення власних джерел фінансування. У 2024 році значення даного коефіцієнту становить 0,59 що перевищує нормативне значення даного показника.

Структура капіталу ТОВ «Ліон Інвест» є наступною: 95% власного капіталу та 5% позикового, що говорить про задовільний ступінь фінансової незалежності підприємства.

Баланс являється абсолютно ліквідним якщо має місце така ситуація:

$$A1 \geq П1; A2 \geq П2; A3 \geq П3; A4 \leq П4$$

Ліквідність підприємства – це здатність суб'єкта господарювання виконати свої поточні боргові зобов'язання перед іншими суб'єктами ринку наявними активами підприємства.

Розрахунки коефіцієнтів ліквідності та платоспроможності представлені в табл. 2.3.

При розрахунках відзначених показників були використані наступні позначення: ОА - оборотні активи підприємства; ПЗ - поточні зобов'язання підприємства; ГК - грошові кошти; ДЗ, КЗ - відповідно дебіторська та кредиторська заборгованість; КФІ - коротко строкові фінансової інвестиції.

Таблиця 2.3 – Аналіз коефіцієнтів ліквідності та платоспроможності ТОВ «Ліон Інвест» за 2022-2024 роки

Показники	Формула розрахунку	Нормат. значення	2022 р.	2023 р.	2024 р.
Коефіцієнт покриття	$K_{II} = \frac{OA}{ПЗ}$	1,5-2,0	4,40	9,67	2,17
Коефіцієнт швидкої ліквідності	$K_{III} = \frac{ГК + ДЗ + КФІ}{ПЗ}$	0,7-1,0	0,16	1,42	1,17
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	$K_{ALI} = \frac{ГК}{ПЗ}$	$\geq 0,2$	0,06	0,62	0,17
Співвідношення дебіторської й кредиторської заборгованості	$K_{KI} = \frac{ДЗ}{КЗ}$	≥ 1	-	1,26	3,17
Коефіцієнт відволікання оборотних активів у дебіторську заборгованість	$K_B = \frac{ДЗ}{OA}$	$\leq 0,3$	0,02	0,04	0,08

З табл. 2.3 бачимо, що коефіцієнт покриття у 2023 р. дорівнює 9,67, що досягнуто переважно через низький рівень позикових коштів у підприємства, а у 2024 р., значення показника знижується до 2,17.

Ріст показника відбувся за рахунок перевищення темпів зростання поточних активів над поточними зобов'язаннями. Упродовж трьох років поточні активи підприємства були вищі за поточні зобов'язання, отже підприємство може у разі необхідності розрахуватися за своїми поточними зобов'язаннями.

Коефіцієнт швидкої ліквідності за два роки зріс у 7 разів та в 2024 р. склав 1,17, що відповідає нормативному значенню та говорить про те, що швидко ліквідних активів підприємства достатньо, щоб покрити всі поточні зобов'язання та мати залишок коштів для здійснення операційної діяльності.

Коефіцієнт абсолютної ліквідності зріс на 0,56 пунктів протягом 2023 року, це відбувається за рахунок збільшення грошових коштів в іноземній валюті, показник на кінець 2023 року відповідає нормативному значенню. В

2024 р. даний показник склав 0,17, це свідчить про зменшення грошових коштів в іноземній валюті.

Коефіцієнт співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості у 2024 р. склав 3,17, що свідчить про значне перевищення дебіторської заборгованості над кредиторською.

Коефіцієнт відволікання оборотних активів у дебіторську заборгованість – це фінансовий показник, який показує, яка частина оборотних активів компанії була направлена на формування дебіторської заборгованості.

Вищий коефіцієнт може свідчити про те, що підприємство має значну кількість коштів, вкладених у борги, що може підвищувати фінансові ризики. Коефіцієнт відволікання оборотних коштів у дебіторську заборгованість на кінець 2024 р. становив 0,08, що відповідає нормативному значенню. Цей коефіцієнт допомагає оцінити ефективність управління оборотними активами та рівень ризику, пов'язаного з дебіторською заборгованістю.

Чим вищий коефіцієнт, тим більшу частину оборотних активів компанія використовує для кредитування своїх клієнтів.

В цілому можна сказати, що підприємство має достатній рівень платоспроможності, воно здатне погасити свої зобов'язання навіть за рахунок швидко ліквідних активів.

Аналіз коефіцієнтів ділової ліквідності ТОВ «Ліон Інвест» показан в табл.2.4.

Коефіцієнт оборотності активів – це фінансовий показник, який вимірює ефективність використання всіх активів компанії для генерування доходу. Вищий коефіцієнт вказує на те, що компанія ефективніше використовує свої активи для створення продажів або прибутку.

З табл. 2.4 видно, що протягом двох років, що аналізувались, повний цикл виробництва і обігу на підприємстві відбувся близько 2,74 - 1,77 разів, це і призвело до відповідного ефекту у вигляді прибутку, який протягом даного періоду має тенденцію до зменшення. Цей коефіцієнт показує, скільки разів компанія «обертає» свої активи за період.

Таблиця 2.4 – Аналіз коефіцієнтів ділової ліквідності підприємства за 2023-2024 роки

Показники	Формула розрахунку	2023 р.	2024 р.
Коефіцієнт оборотності активів	$KO_A = \frac{BP}{A}$	2,74	1,77
Період оборотності активів, дні	$ПО_A = \frac{T}{KO_A}$	131,37	203,34
Коефіцієнт оборотності оборотних активів	$KO_{OA} = \frac{BP}{OA}$	4,57	3,01
Період оборотності оборотних активів, дні	$ПО_{OA} = \frac{T}{KO_{OA}}$	78,77	119,47
Коефіцієнт оборотності власного капіталу	$KO_{BK} = \frac{BP}{BK}$	2,98	1,85
Період оборотності власного капіталу, дні	$ПО_{BK} = \frac{T}{KO_{BK}}$	120,65	194,61
Коефіцієнт оборотності позикового капіталу	$KO_{PK} = \frac{BP}{PK}$	33,60	43,77
Період оборотності позикового капіталу, дні	$ПО_{PK} = \frac{T}{KO_{PK}}$	10,72	8,22
Коефіцієнт оборотності дебіторської заборго-ваності	$KO_{DZ} = \frac{BP}{DZ}$	142,91	46,44
Період оборотності (погашення) дебітор-ської заборгованості, дні	$ПО_{DZ} = \frac{T}{KO_{DZ}}$	2,52	7,75
Коефіцієнт оборотності кредиторської заборго-ваності	$ПО_{KZ} = \frac{BP}{KO_{KZ}}$	273,16	104,70

Період оборотності активів вказує на те, скільки днів в середньому займає процес використання активів для досягнення виручки. Чим коротший цей період, тим ефективніше компанія управляє своїми активами. В нашому випадку період оборотності активів склав у 2023 р. - 131,37 днів, а у 2024 р.- 203,34 дні.

Коефіцієнт оборотності оборотних активів – це фінансовий показник, який оцінює ефективність використання тільки оборотних активів компанії для генерування доходу. Оборотні активи включають такі елементи, як готівка, дебіторська заборгованість, запаси та інші короткострокові активи, які можуть бути швидко перетворені в готівку або використані у виробництві. За період з 2023 р. по 2024 р. даний коефіцієнт склав відповідно 4,57 - 3,01 рази.

Цей коефіцієнт показує, скільки разів за певний період компанія «обертає» свої оборотні активи (тобто використовує їх для отримання доходу).

Період оборотності оборотних активів (дні) – це показник, який визначає, скільки днів компанії потрібно, щоб «обернути» свої оборотні активи. За 2023 – 2024 рр. даний показник збільшився, і склав відповідно – 78,77-119,47 днів. Цей показник вказує на середній час, необхідний для того, щоб оборотні активи були використані для досягнення доходу. Чим менше цей період, тим ефективніше компанія управляє своїми оборотними активами.

Коефіцієнт оборотності власного капіталу – показник, який вимірює ефективність використання власного капіталу компанії для генерування доходу. Власний капітал включає власні кошти акціонерів або підприємців, які вкладені в компанію для фінансування її діяльності. Коефіцієнт оборотності власного капіталу знизився на 1,13 п. та в 2024 році склав 1,85 разів, що говорить про зниження ефективності використання власного капіталу, тобто скільки разів компанія може «обернути» свій власний капітал за певний період.

Період оборотності власного капіталу (дні) – це показник, який визначає, скільки днів потрібно компанії, щоб повернути власний капітал через отримання доходу. Період оборотності власного капіталу за 2023-2024 роки склав, відповідно 120,65 - 194,61 днів. Цей показник дає уявлення про те, скільки часу компанія в середньому витрачає для того, щоб «повернути» інвестований власний капітал через свою операційну діяльність. Чим менший цей період, тим ефективніше компанія використовує свої власні ресурси.

Коефіцієнт оборотності позикового капіталу – це показник ефективності використання позичених коштів компанією для здійснення своєї діяльності і генерації доходу, і вказує, скільки разів компанія «обертає» позиковий капітал за певний період. Коефіцієнт оборотності позикового капіталу за 2023-2024 роки має такі значення – 33,60 - 43,77 відповідно.

Період оборотності позикового капіталу (дні) – це показник, який визначає, скільки днів потрібно компанії, щоб «обернути» або повернути

позичені кошти через генерацію доходу. Значення цього показника за 2023-2024 роки складає 10,72 - 8,22 днів. Цей показник допомагає оцінити швидкість повернення позикових коштів компанією.

Коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості – це показник ефективності використання дебіторської заборгованості компанією для генерації доходу. Він вказує, скільки разів компанія «обертає» свою дебіторську заборгованість за певний період, і склав у 2023 році – 142,1 рази, це означає, що компанія отримує платежі від клієнтів дуже швидко (в середньому 2,57 дні), а в 2024 році - 46,44 рази.

Період оборотності (погашення) дебіторської заборгованості, дні – це показник, який визначає, скільки днів потрібно компанії, щоб зібрати платежі від своїх дебіторів. За розрахунками, цей період склав у 2023 році - 2,57 дні, і означає, що компанія швидко отримує гроші від клієнтів, що добре для її грошового потоку, а в 2024 році цей показник склав – 7,75 днів. Це може свідчити про проблеми з платоспроможністю клієнтів або занадто ліберальні умови кредитування. Цей показник важливий для оцінки ліквідності та ефективності кредитної політики компанії.

Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості показує, скільки разів компанія за рік «обертає» свою кредиторську заборгованість, тобто як часто вона розраховується зі своїми постачальниками та іншими кредиторами. Розрахунки даного показника дозволяють зрозуміти, скільки разів за рік компанія виплачує свої борги постачальникам і іншим контрагентам, за 2023 – 2024 роки показник склав, відповідно – 273,16 - 104,70 рази.

Важливість цих показників:

1. Період оборотності дебіторської заборгованості: якщо цей період короткий, це означає, що компанія швидко отримує гроші від своїх клієнтів, що покращує її грошовий потік.

2. Коефіцієнт оборотності кредиторської заборгованості: високий коефіцієнт свідчить про те, що компанія швидко розраховується з постачальниками.

3. Період оборотності кредиторської заборгованості: якщо цей період довгий, компанія може отримувати вигоду від затримок у платежах, але занадто довгі затримки можуть призвести до погіршення відносин з постачальниками або до штрафів.

Загалом, важливо підтримувати баланс між швидким погашенням боргів і своєчасним отриманням грошей від клієнтів, щоб забезпечити стабільний фінансовий стан компанії.

Не зважаючи на прибуткову діяльність компанії ТОВ «Ліон Інвест» керівництву потрібно провести детальний фінансовий аналіз стану підприємства з метою визначення переліку активів, які не задіяні у виробничому процесі та можуть бути продані або здані в оренду. Це дасть додаткові кошти для розрахунків з кредиторами та значно зменшить у цілому затрати по підприємству на утримання таких об'єктів. Тобто підприємство має вжити ряд заходів з вибору основного асортименту продукції, визначення виробничого потенціалу для виробництва та кількості працівників.

2.3. Аналіз показників рентабельності підприємства

Аналіз показників рентабельності промислового підприємства – це процес оцінки ефективності використання ресурсів підприємства для отримання прибутку. Він дозволяє визначити, наскільки ефективно підприємство генерує прибуток від своєї діяльності, використовуючи свої активи, власний капітал та інші ресурси. Оцінка рентабельності допомагає зрозуміти фінансовий стан підприємства, його здатність забезпечувати доходи та отримувати прибуток у порівнянні з витратами та іншими показниками діяльності. Показники рентабельності дають уявлення про прибутковість підприємства, ефективність його управлінських рішень і економічну стійкість. Аналіз рентабельності дозволяє виявити сильні й слабкі сторони підприємства та дає орієнтири для покращення фінансових результатів.

Для проведення аналізу показників рентабельності необхідно визначити цілі та завдання цього аналізу:

1. Оцінка прибутковості підприємства, яка полягає у визначенні здатності підприємства отримувати прибуток в умовах конкурентного середовища.

2. Оцінка ефективності використання ресурсів – аналіз рентабельності допомагає зрозуміти, наскільки ефективно використовуються активи, власний капітал і ресурси підприємства для генерування прибутку.

3. Визначення фінансової стійкості. Показники рентабельності можуть вказувати на фінансову стабільність підприємства, рівень його ліквідності та спроможність виконувати зобов'язання.

4. Прогнозування та планування. Аналіз рентабельності є основою для прогнозування майбутніх результатів діяльності підприємства та для розробки стратегії з розвитку бізнесу.

5. Оцінка ефективності управлінських рішень. За допомогою показників рентабельності можна оцінити, наскільки успішними є рішення щодо цінової політики, зниження витрат, впровадження нових технологій тощо.

Ключові моменти при аналізі рентабельності:

– тренд – оцінка показників рентабельності в динаміці (за кілька років) дозволяє виявити тенденції, що характеризують зміни в ефективності діяльності підприємства;

– порівняння з галузевими стандартами – аналіз рентабельності має сенс у порівнянні з іншими підприємствами в тій же галузі або з галузевими середніми значеннями. Це дозволяє виявити, наскільки компанія є конкурентоспроможною;

– вплив на стратегічне управління – аналіз рентабельності може стати основою для прийняття рішень щодо оптимізації витрат, змін у маркетингових стратегіях чи реорганізації виробничих процесів.

Показник рентабельності є одним із найбільш синтетичних, а може й безальтернативних показників ефективності використання ресурсного потенціалу виробництва й реалізації виробленої продукції.

Існує безліч коефіцієнтів рентабельності, їх економічний зміст визначається тим, які показники використані в розрахунках. Розглянемо основні показники рентабельності:

1. Рентабельність продажів (ROS). Цей показник вимірює прибутковість від операційної діяльності компанії, тобто, скільки чистого прибутку підприємство отримує на кожну одиницю виручки. Чим вищий цей показник, тим ефективніше підприємство використовує свої ресурси для отримання доходу.

2. Рентабельність активів (ROA). Вимірює, скільки чистого прибутку компанія отримує на кожну одиницю активів. Цей показник допомагає оцінити, наскільки ефективно підприємство використовує свої активи для генерування прибутку.

3. Рентабельність власного капіталу (ROE). Визначає, скільки чистого прибутку підприємство отримує на кожну одиницю власного капіталу. Цей показник особливо важливий для інвесторів, оскільки він показує ефективність використання акціонерного капіталу.

4. Рентабельність виробництва (операційна рентабельність). Вимірює здатність підприємства генерувати прибуток від основної операційної діяльності (без урахування фінансових і позареалізаційних доходів та витрат).

5. Рентабельність продукції. Визначає, скільки прибутку підприємство отримує від виробництва і продажу конкретної продукції. Це важливо для оцінки ефективності виробничого процесу та конкурентоспроможності продукції на ринку.

Таким чином, аналіз показників рентабельності допомагає визначити не тільки фінансові результати діяльності підприємства, а й його потенціал для подальшого зростання, що є важливим для інвесторів.

Відзначені показники представлено в табл. 2.5.

Таблиця 2.5 – Показники рентабельності ТОВ «Леон Інвест» за 2023-2024 роки

Показники	Формула розрахунку	Роки	
		2023	2024
Рентабельність активів, %	$R_A = \frac{ЧП}{A} * 100\%$	20,83	1,18
Рентабельність власного капіталу, %	$R_{BK} = \frac{ЧП}{BK} * 100\%$	22,69	20,04
Рентабельність оборотних активів, %	$R_{OA} = \frac{ОП}{OA} * 100\%$	34,75	32,64
Рентабельність продукції, %	$R_{П} = \frac{ЧП}{C_{П}} * 100\%$	9,45	13,34

Як свідчать отримані розрахунки табл. 2.5, майже всі показники рентабельності підприємства за два роки знизилися, що обумовлено незначним темпом росту чистого прибутку в порівнянні з темпами росту активів, власного капіталу, оборотних активів.

Показник рентабельності продукції підвищився на 4% у 2024 році, це означає, що підприємство змогло збільшити прибуток, який воно отримує з одиниці проданої продукції, на 4%. Таке зростання є позитивним сигналом для підприємства, оскільки воно свідчить про ефективнішу роботу з витратами або прибутком, що дозволяє збільшити економічну вигоду.

Підвищення рентабельності проукції може вплинути на:

- зростання фінансової стійкості (підвищення рентабельності означає більше чистого прибутку, що підвищує фінансову стійкість компанії);
- покращення інвестиційної привабливості (вищий рівень рентабельності продукції робить підприємство більш привабливим для інвесторів, оскільки воно генерує більший прибуток при однакових витратах);
- можливість інвестування в розвиток (більше прибутку дає можливість інвестувати в нові проекти, модернізацію виробництва або розширення асортименту продукції).

Висновки до розділу 2

1. Товариство з обмеженою відповідальністю «Ліон Інвест» є багатопрофільним будівельним підприємством, яке надає комплекс послуг з виготовлення малих архітектурних форм та будівельного кріплення. Організаційна структура підприємства має лінійно-функціональний тип управління.

2. Аналіз основних техніко-економічних показників показав, що чистий дохід від реалізації продукції у 2024 році суттєво знизився, майже на 20% й становив 25913 тис.грн. Собівартість реалізованої продукції при цьому також знизилась, проте меншими темпами на 19,2%, що дозволило підприємству отримати прибуток у розмірі 2807 тис.грн. Зросли витрати на 1 гривню реалізованої продукції і в 2024 році вони становили 81 копійку витрат на одну гривню реалізованої продукції. Фондовіддача у 2024 склала 1,66 грн./грн. проти показника 2,22 грн./грн. у 2023 році. Це відбулося переважно через значне зниження обсягів товарної продукції. Так як показник фондомісткості є оберненим до показника фондовіддачі він також має негативну динаміку - ріст на 0,15 грн./грн.

3. Аналіз коефіцієнтів платоспроможності показав, що коефіцієнт автономії підприємства у 2024 р. складає 0,95, що відповідає нормативу, та говорить про те, що активи підприємства на 95% сформовані за рахунок власних коштів. Коефіцієнт маневреності власного капіталу протягом 2023-2024 рр. зростає за рахунок збільшення залученого капіталу, це свідчить про погіршення звичайної діяльності підприємства через зменшення власних джерел фінансування.

4. Майже всі показники рентабельності підприємства за два роки знизилися, що обумовлено незначним темпом росту чистого прибутку в порівнянні з темпами росту активів, власного капіталу, оборотних активів. Показник рентабельності продукції підвищився на 4% у 2024 році, це означає, що підприємство змогло збільшити прибуток, який воно отримує з одиниці

проданої продукції, на 4%. Таке зростання є позитивним сигналом для підприємства, оскільки воно свідчить про ефективнішу роботу з витратами або прибутком, що дозволяє збільшити економічну вигоду.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ТОВ «ЛІОН ІНВЕСТ»

3.1. Сутність та характеристика проєктного рішення

Економічний розвиток підприємства – це процес поліпшення його економічних показників та загального фінансового стану. Він включає в себе зростання виробничих можливостей, підвищення ефективності використання ресурсів, збільшення обсягів продажів і прибутку, впровадження інновацій та розвиток нових ринків.

В умовах ринкової економіки зростає конкуренція серед виробників метизної продукції, підвищились вимоги споживачів до асортименту, якості метизних виробів та їхніх споживчих властивостей.

На ринок України імпортуються нові види шурупів: для гіпсокартону – універсальні, для деревини – меблеві, для зовнішніх робіт з дерева, для металу – спеціальні.

Дані види шурупів на підприємствах України виробляються в недостатній кількості асортиментної групи: шурупи, шпінти й гвинти. Для вітчизняного будівельного ринку існує реальна потреба в шурупах різних видів і для різних цілей. Таким чином, керівництвом підприємства було запропоновано виробництво нових видів шурупів.

Суть даного проєкту полягає у розширенні асортименту продукції підприємства ТОВ «Ліон Інвест» шляхом виробництва шурупів самонарізних з покриттям. Даний вид продукції користується підвищеним попитом в будівельній індустрії, в меблевому виробництві на вітчизняному ринку.

Шурупи виготовляються із дроту ДСТУ 5663-79. Робота підприємства повинна бути спрямована на переоснащення виробництва з метою випуску нових видів шурупів, що користуються попитом на ринку.

Технологічний процес виготовлення шурупів складається з наступних операцій:

- відрізка заготівлі;
- висадження голівки, сполучене з виготовленням хрестоподібного шліца;
- прорізка прямого шліца;
- загострення (при необхідності);
- накатка різьблення;
- термічна обробка;
- оцинкування.

Для впровадження цього проєкту пропонується високопродуктивне обладнання фірми «HILGELAND».

Проєкт розрахований на 5 років. Планове виробництво самонарізних шурупів – 1800 т/рік. Планується поступове нарощування обсягу виробництва щорічно на 5% на протязі реалізації проєкту.

В результаті реалізації даного проєкту передбачається можливість вирішити питання щодо розширення асортименту продукції підприємства, збільшити обсяги виробництва й реалізації готової продукції, виходу на ринок з конкурентноздатною продукцією.

Для здійснення даного інвестиційного проєкту необхідно фінансування, яке дозволить придбати основні фонди й поповнити оборотні кошти.

Для виробництва самонарізних шурупів необхідно германське обладнання фірми «HELGELAND», а саме:

- висадочні преса (HD 4-40, HD 6-60, HD 7-120);
- шлицепрорізні верстати (SI, HS2S);
- гострильні верстати (SAM 8);
- накатні автомати (FN 4-40, FN 6-60, FN 7-120);
- печі випалу;
- оснащення;

– комплект обладнання для термообробки «IPSEN INDUSTRIES». Інвестиції на поповнення оборотних коштів становлять 810000 грн., які будуть спрямовані на придбання необхідних матеріалів (проволоки) для виробництва продукції.

Вартість основного і допоміжного обладнання приведена в табл. 3.1.

Таблиця 3.1 – Вартість основного і допоміжного обладнання

Найменування обладнання	Тип (марка) обладнання	Вартість, тис.грн
Висадочні преса	HD	1837
Шліцепорізни верстати	S, HS,2S	115
Гострильні верстати	SAM 8	466
Накатні автомати	FN	692
Оснащення	-	331
Печі випалу	-	387
Комплект обладнання для термообробки	IPSEN INDUSTRIES	971
Разом	-	4790

Таким чином, цілком зрозуміло, що для придбання обладнання необхідно 4790 тис.грн., в такому випадку загальний обсяг інвестицій становить - 5600 тис.грн.

Приймаючи до уваги той факт, що на ринку існує реальна потреба на даний вид шурупів припускається виробляти 1800 т/рік.

У табл. 3.2 представлені дані щодо планованого обсягу виробництва, прогнозованої ціни та обсягу реалізації.

Таблиця 3.2 – Плановий обсяг виробництва й реалізації шурупів

Показники	Роки				
	1	2	3	4	5
Обсяг виробництва, т	1800	1890	1985	2084	2188
Ціна реалізації, грн	6220	6220	6220	6220	6220
Обсяг реалізації, тис. грн	11196	11756	12344	12961	13609

Дані табл. 3.2 свідчать про поступове збільшення обсягу реалізації з 11196 тис.грн. до 13609 тис.грн, що обумовлено зростанням обсягів

виробництва. В наступні роки планується поступове нарощування обсягу виробництва – щорічно на 5% на протязі реалізації проєкту.

У табл. 3.3 представлені дані щодо планового сортаменту виробництва продукції.

Таблиця 3.3 – Плановий сортамент виробництва шурупів у 1-й рік

Найменування показників	Одиниці виміру	План випуску
Шурупи, усього	т	1800
у тому числі:		
D 3,5	т	240
D 4	т	480
D 5	т	540
D 6	т	540

Необхідно відзначити, що виробництво даної продукції буде здійснюватися на німецькому обладнанні фірми «HILGELAND», що є найсучаснішим з існуючих в цій галузі та відповідає світовим стандартам.

Кількість промислово-виробничого персоналу, яка необхідна для забезпечення роботи цеху з виробництва шурупів складає 18 осіб та місячний фонд заробітної плати складе 438210 тис. грн. Нарахування на зарплату визначені відповідно до діючого законодавства України.

Для основних виробничих робітників передбачається графік роботи в одну зміну тривалістю 8 годин з двома вихідними днями – суботою і неділею.

Основним матеріалом для виробництва шурупів є дріт для холодного висадження. Ринкова ціна - 1706,13 грн./т.

Видатковий коефіцієнт дроту 1,3407 т/т. Річна потреба в дроті становить 2413,26 т при обсязі виробництва 1800 т шурупів.

Витрати енергоносіїв (електроенергія, вода технічна) прийнятий виходячи із проєктних розробок та витрат для аналогічних виробництв. Ціни на енергоресурси прийняті на рівні сформованому на підприємстві.

Витрати на допоміжні матеріали, змінне обладнання й інструмент прийняті виходячи із проєктних розробок, витрат для аналогічних виробництв.

Амортизаційні відрахування й витрати на ремонт і утримання основних фондів розраховуються згідно ПКУ й становлять відповідно 20 % (лінійний метод) від первісної вартості. Розрахунок амортизаційних відрахувань приведений у табл. 3.4.

Таблиця 3.4 – Амортизаційні відрахування за проектом

Показники	Термін реалізації проекту				
	1	2	3	4	5
Балансова вартість основних фондів, тис.грн	4790,0	3832,0	2874,0	1916,0	958,0
Норма амортизації, %	20,0	20,0	20,0	20,0	20,0
Амортизаційні відрахування, тис.грн	958,0	958,0	958,0	958,0	958,0
Залишкова вартість обладнання, тис.грн	3832,0	2874,0	1916,0	958,0	0,0

Отримані дані свідчать, що річна сума амортизації становить 958 тис.грн. й буде незмінною на протязі всього строку експлуатації. Це пояснюється принципами нарахування амортизації згідно лінійного методу.

Представимо калькуляцію на виробництво 1 т шурупів на весь випуск в перший рік проекту в табл. 3.5.

На підставі табл. 3.5, можемо відзначити, що найбільшу питому вагу у витратах на виробництво й реалізацію шурупів займають статті видатків, пов'язані з витратами на основні матеріали, амортизацію та обслуговування обладнання, тому що дане устаткування для цього проекту досить дороге.

Згідно розрахунків в перший рік проекту проектна собівартість 1 т шурупів становила 5182,70 грн./т, собівартість всього випуску - 9328,85 тис.грн.

Важливе місце серед різних важелів економічного механізму господарської політики підприємства належить цінам.

Ціна впливає на виробництво, розподіл, обмін і споживання. В умовах ринкових відносин ціна виступає як механізм забезпечення рівноваги між попитом та пропозицією.

Таблиця 3.5 – Калькуляція собівартості продукції (проектний обсяг виробництва шурупів 1т /рік)

Статті витрат	Витрати на 1 т			Витрати на 1800 т	
	кількість	ціна, грн	сума, грн	кількість	сума, тис.грн
Основні матеріали (дріт)	13407	1706,13	2287,41	2413,26	4117,34
Зворотні відходи (брухт для пакетування)	0,3407	275,4	93,83	613,26	168,89
Основні матеріали за винятком відходів	-	-	2193,58	-	3948,44
Допоміжні матеріали:					
Масло індустріальне	32,04	1,728	55,37	57672	99,66
Масло регенероване	21,36	0,648	13,84	38448	24,91
Газ	9,61	1,998	19,20	17298	34,56
Сірка технічна	0,1	1,296	0,13	180	0,23
Стрічка утильна	2,46	1,026	2,52	4428	4,54
Оцінювання	-	-	125,50	-	225,89
Матеріали на упаковку	-	-	82,08	-	147,74
Електроенергія	-	-	67,45	-	121,40
Вода технічна	-	0,81		1,46	
Прямі витрати на оплату праці	-	-	243,45	-	438,21
Загальновиробничі витрати	-	-	928,89	-	1672,00
Амортизація	-	532,22		958,00	
Виробнича собівартість	-	-	4359,74	-	7847,52
Адміністративні витрати	-	-	515,70	-	928,26
Витрати на збут	-	-	7,51	-	13,51
Операційні витрати	-	-	299,75	-	539,56
Усього витрати на виробництво і реалізацію продукції	-	-	5182,70	-	9328,85

Ціна реалізації продукції містить у собі виробничу собівартість, адміністративні витрати, витрати на збут, інші операційні витрати й плановий прибуток:

$$Ц = C_v + V_a + V_z + V_{оп} + П \quad (3.1)$$

де Ц – ціна реалізації продукції;
 C_v – виробнича собівартість;
 V_a – адміністративні витрати;

Вз – витрати на збут;

Воп – інші операційні витрати;

П – прибуток.

Собівартість продукції – це основний показник ціни реалізації, який включає всі витрати, понесені виробником для виготовлення продукції. Для того, щоб забезпечити фінансовий результат, в ціну включають націнку, яка покриває бажаний рівень прибутку.

При прогнозі прибутку необхідно враховувати, що собівартість продукції по мірі росту обсягу виробництва також буде змінюватися. Розрахунок проєктної собівартості буде виконано за допомогою умовно незмінних даних щодо питомих змінних витрат (3742 грн./т) та загальних постійних (2593 тис.грн.).

Відповідний розподіл витрат на змінні та постійні було виконано на основі інформації щодо долі умовно-постійних витрат в кожній статті калькуляції продукції.

Приймаючи до уваги вище викладене, виконаємо розрахунок прибутку від реалізації продукції та рентабельність по роках проєкту (табл.3.6).

Таблиця 3.6 – Розрахунок прибутку та рентабельності виробництва шурупів за проєктом

Показники	Роки				
	1	2	3	4	5
1	2	3	4	5	6
Обсяг реалізації, т	1800	1890	1984,5	2083,7	2187,9
Ціна реалізації, грн.	6220,0	6220,0	6220,0	6220,0	6220,0
Виручка від реалізації, тис.грн.	111960,0	11755,8	12343,6	12960,8	13608,8
Щорічно поновлювані постійні витрати, тис.грн.	1635,0	1635,0	1635,0	1635,0	1635,0
Амортизаційні відрахування, тис. грн.	958,0	958,0	958,0	958,0	958,0
Постійні витрати за рік, тис. грн.	2593,0	2593,0	2593,0	2593,0	2593,0
Змінні витрати, тис. грн.	6735,8	7072,6	7426,3	7797,6	8187,4

Продовження табл. 3.6

1	2	3	4	5	6
Витрати на виробництво і реалізацію продукції, тис.грн	9328,9	9665,6	10019,3	10390,6	10780,5
Прибуток від реалізації, тис.грн.	1867,1	2090,2	2324,3	2570,2	2828,3
Рентабельність продукції, %	20,0	21,6	23,2	24,7	26,2

Таким чином, по приведеним розрахункам видно, що вже в перший рік реалізації проекту очікується одержати прибуток в розмірі 1867 тис.грн, рентабельність, в свою чергу, становитиме 20,0 %. В наступні роки прибуток поступово зростає й рентабельність продукції також.

Для обґрунтування досяжності обсягу цільового прибутку розрахуємо точку беззбитковості. Точка беззбитковості допомагає визначити мінімальний обсяг продажів, необхідний для виживання підприємства, допомагає керівникам приймати рішення щодо ціноутворення, оптимізації витрат та інвестицій у виробництво, а також використовується для планування та прогнозування обсягів виробництва і продажів.

Розрахунок і аналіз точки беззбитковості є важливим фінансовим інструментом, який сприяє ефективному управлінню підприємством та досягненню його фінансових цілей.

Точку беззбитковості в натуральному виразі розрахуємо за формулою:

$$Q_{\text{ТБ}} = \frac{V_{\text{пост}}}{C_{\text{од.прод}} - V_{\text{зм.од.прод}}}, \quad (3.2)$$

де $C_{\text{од.прод}}$ – ціна одиниці продукції, грн.;

$V_{\text{зм.од.прод}}$ – змінні витрати на одиницю продукції, грн.

Точку беззбитковості в грошовому виразі розрахуємо за формулою:

$$T_{\text{б.}} = Q_{\text{ТБ}} \times C_{\text{од.прод}}. \quad (3.3)$$

де $Q_{тб}$ – точка беззбитковості в натуральному виразі, од.;

$Ц_{од.прод.}$ – ціна одиниці продукції, грн.;

$V_{зм}$ – змінні витрати на весь обсяг продажу за період часу, грн.

Для підприємства необхідно оцінити його обсяг випуску готової продукції й зіставити це значення із критичним. Це дозволить визначити, який існує запас надійності на підприємстві.

Запас фінансової міцності – це показник, який демонструє, на скільки фактичний обсяг продажів перевищує точку беззбитковості. Він показує, наскільки можна зменшити обсяги продажів до того, як компанія почне зазнавати збитків. Це важливий показник, який допомагає оцінити рівень ризику компанії.

Формула для розрахунку запасу фінансової міцності в грошовому виразі:

$$ЗФМ = V_{факт.} - T_{б.} \quad (3.4)$$

де $ЗФМ$ – запас фінансової міцності, грн.;

$V_{факт.}$ – фактичний обсяг продажів, грн.;

$T_{б.}$ – точка беззбитковості, грн.

Високий запас фінансової міцності свідчить про значний рівень захищеності від збитків, що дозволяє підприємству витримати тимчасове зниження продажів без серйозних фінансових проблем. Використовується для планування бізнесу, встановлення цілей і прогнозування фінансових результатів.

Розрахунок критичного обсягу виробництва та запасу надійності наведемо у вигляді табл. 3.7.

Запас надійності – це показник, який часто використовують як міру операційного ризику. Чим нижче значення запасу надійності, тим вище ризик, тобто більш імовірно настання збиткового положення підприємства.

Таблиця 3.7 – Розрахунок критичного обсягу виробництва та запасу надійності за проектом

Показники	Роки				
	1	2	3	4	5
Обсяг реалізації, т	1800	1890	1984,5	2083,7	2187,9
Ціна реалізації, грн.	6220,0	6220,0	6220,0	6220,0	6220,0
Виручка від реалізації, тис.грн.	111960,0	11755,8	12343,6	12960,8	13608,8
Щорічно поновлювані постійні витрати, тис.грн.	1635,0	1635,0	1635,0	1635,0	1635,0
Амортизаційні відрахування, тис. грн.	958,0	958,0	958,0	958,0	958,0
Постійні витрати за рік, тис. грн.	2593,0	2593,0	2593,0	2593,0	2593,0
Змінні витрати, тис. грн.	6735,8	7072,6	7426,3	7797,6	8187,4
Змінні витрати на 1 т., грн./т.	3742,1	3742,1	3742,1	3742,1	3742,1
Змінні витрати на 1 грн., грн./грн.	0,60	0,60	0,60	0,60	0,60
Питомий маржинальний доход на 1 т., грн./т.	2477,9	2477,9	2477,9	2477,9	2477,9
Питомий маржинальний доход на 1 грн., грн./грн.	0,40	0,40	0,40	0,40	0,40
Критичний обсяг продажів, т	1046,5	1046,5	1046,5	1046,5	1046,5
Запас надійності, т.	753,5	843,5	938,0	1037,3	1141,4
Критичний обсяг продажів, тис.грн.	6509,0	6509,0	6509,0	6509,0	6509,0
Запас надійності, %	41,9	44,6	47,3	49,8	52,2

В нашому випадку по результатам розрахунку видно, що рівень запасу надійності досить високий. Вже в перший рік реалізації проекту досягається розмір показника безпеки в 41,9 %, надалі він підвищується й досягає значення – 52,2%. Таким чином, можна говорити про те, що даний проект по виробництву шурупів є надійним та припустимим для підприємства.

3.2. Оцінка ефективності інвестицій за проектом

Практика оцінки ефективності інвестицій базується на концепції часової вартості грошей. Оцінка проводиться шляхом зіставлення грошового потоку, сформованого в процесі реалізації проекту, з первісним значенням інвестицій.

Грошовий потік формується за рахунок чистого прибутку від реалізації продукції, амортизаційних відрахувань, вивільнення оборотного капіталу і залишкової вартості обладнання на останньому етапі проєкту. Це все є типовими позитивними грошовими потоками.

Негативний грошовий потік – інвестиції в перший рік реалізації проєкту.

Чистий грошовий потік – це сума позитивних і негативних грошових потоків, що забезпечує повернення інвестиційних вкладень і доход для інвестора.

Провести аналіз ефективності інвестицій можна за допомогою таких показників:

- чиста теперішня вартість грошових потоків (NPV);
- дисконтований період окупності інвестицій (DPP);
- індекс прибутковості (PI);
- внутрішня ставка доходу (IRR).

Значення чистої теперішньої вартості грошових потоків (NPV) розраховується як різниця між сумою теперішньої вартості позитивних грошових потоків і сумою теперішньої вартості негативних грошових потоків. Умовою ухвалення рішення про ефективність інвестицій по даному методу є умова: $NPV > 0$.

Метод розрахунку індексу прибутковості проєкту (PI) тісно пов'язаний з методом NPV: якщо $NPV > 0$, то $PI > 1$.

Необхідно відзначити, що проєкт планується фінансувати за рахунок власних коштів. Аналіз фінансових показників ТОВ «Ліон Інвест» показав його фінансову здатність. Тому не передбачається залучення позикового капіталу для реалізації проєктного рішення.

Вартість капіталу при цьому буде прийнята на рівні 20%, виходячи з середньої норми прибутковості фінансових інструментів, що діє в сучасних умовах ринку капіталу в Україні. Розрахунок грошових потоків по роках життя проєкту й розрахунок чистої теперішньої вартості грошових потоків (NPV) при ставці дисконтування 20% приведений у табл. 3.8.

Таблиця 3.8 – Розрахунок чистої поточної вартості грошових потоків

Показники	Роки					
	0	1	2	3	4	5
Чистий грошовий потік, тис. грн.	-5600	2433	2609	2794	2988	4002
Коефіцієнт дисконтування	1,000	0,833	0,694	0,579	0,482	0,402
Теперішня вартість грошових потоків, тис. грн.		2028	1812	1617	1441	1608
Чиста поточна вартість (NPV), тис. грн.						2906

На підставі отриманого результату можна відзначити, що по даному параметру інвестиційний проект є ефективним, тому що виконується головна умова: чиста теперішня вартість – $NPV > 0$, а саме чиста поточна вартість дорівнює 2906 тис.грн.

Дисконтований період окупності інвестицій (DPP) – період часу, впродовж якого сума теперішньої вартості позитивних грошових потоків стане рівній сумі теперішньої вартості негативних грошових потоків. Умовою ухвалення рішення про доцільність інвестицій є значення DPP, яке менше або рівне тривалості проекту, що обґрунтовується.

Період окупності інвестицій (DPP) розрахуємо в табл.3.9.

Таблиця 3.9 – Період окупності інвестицій (DPP)

Показники	Роки					
	0	1	2	3	4	5
Інвестиції, тис.грн	-5600					
Грошові потоки, тис. грн.		2433	2609	2794	2988	4002
Процентний фактор теперішньої вартості, 20%	1,000	0,8333	0,6944	0,5787	0,4823	0,4019
Теперішня вартість грошових потоків, тис. грн.		2028	1812	1617	1441	1608
Акумуляований грошовий потік, тис.грн		-3572,46	-1760,50	-143,48	1297,70	2906,17
Дисконтований період окупності (DPP), роки	$DPP = 3 + 143,48/1441,19=3,19$					

По даному показнику також виконується його головна умова: дисконтований період окупності – $DPP < 5$, тобто менше прийнятого строку життя проекту. Отже, інвестиційний проект у розрізі даного показника також є доцільним.

Індекс прибутковості (PI) - відносне зіставлення суми теперішньої вартості позитивних грошових потоків і суми теперішньої вартості негативних грошових потоків. Умовою ефективності інвестицій по даному методу є те, що $PI > 1,0$ (табл.3.10).

Таблиця 3.10 – Розрахунок індекс прибутковості (PI)

Показники	Роки					
	0	1	2	3	4	5
Інвестиції, тис.грн	-5600					
Грошові потоки, тис. грн.		2433	2609	2794	2988	4002
Процентний фактор теперішньої вартості, 20%		0,8333	0,6944	0,5787	0,4823	0,4019
Теперішня вартість грошових потоків, тис. грн.		2028	1812	1617	1441	1608
Індекс прибутковості, (PI), грн./грн.	$PI = \frac{NPV + I}{I}$			= 1,56		

Індекс прибутковості може мати наступні значення та інтерпретації:

- $PI > 1$, проект вважається прибутковим і варто його прийняти, оскільки очікувані доходи перевищують витрати;
- $PI = 1$, проект знаходиться на межі беззбитковості, і рішення про інвестицію може залежати від додаткових факторів;
- $PI < 1$, проект вважається збитковим.

В нашому випадку індекс прибутковості склав 1,56, отже, інвестиції по даному методі є ефективними, тому що $PI > 1$.

Внутрішня ставка доходу (IRR) характеризує ефективність інвестицій, а також граничне значення вартості фінансування. У тому випадку, коли $IRR >$ граничної ставки, що обґрунтовується, інвестиції ефективні.

За допомогою фінансової функції було визначено $IRR = 40,1\%$. Гранична ставка дорівнює ставці дисконту 20% , таким чином, $IRR >$ ставки дисконтування, отже, можна зробити висновок, що інвестиції ефективні.

На даному етапі складемо зведену таблицю, в якій представимо проєктні результати розрахунків по виробництву шурупів в умовах підприємства ТОВ «Ліон Інвест» (табл. 3.11).

Таблиця 3.11 – Розрахунки ефективності інвестиційного проєкту

Показники	Значення
Обсяг реалізації в 1 -й рік проєкту, т	1800,00
Ціна реалізації, грн/т	6220,00
Виторг від реалізації, тис.грн	11196,00
Витрати на виробництво й реалізацію продукції, тис.грн	9328,85
Постійні витрати за рік, тис.грн	2593,02
Змінні витрати, тис. грн	6735,84
Змінні витрати на 1 т, грн/т	3742,13
Питомий маржинальний доход на 1 т, грн/т	2477,87
Питомий маржинальний доход на 1грн, грн/грн	0,40
Критичний обсяг продажів, т	1046,47
Запас надійності, т	753,53
Критичний обсяг продажів, тис. грн	6509,05
Запас надійності, тис. грн.	4686,95
Запас надійності, %	41,86
Прибуток від реалізації продукції, тис.грн	1867,15
Рентабельність продукції, %	20,01
Рентабельність продажів, %	16,68
Інвестиції, тис.грн	5600,00
у т.ч. в основні фонди, тис.грн	4790,00
в оборотні кошти, тис.грн	810,00
Чиста теперішня вартість, тис.грн	2906,17
Внутрішня ставка доходу, %	40,09
Дисконтований період окупності, рік	3,19
Індекс прибутковості, грн/грн	1,52

Необхідно відзначити, що отримані дані перебувають на досить привабливому рівні. Так, рентабельність продукції становить $20,01\%$, а продажів - $16,68\%$.

У свою чергу виконаний аналіз беззбитковості свідчить про достатній запас надійності - 41,86%. Крім того, розраховані показники ефективності інвестиційного проєкту, також доводять, що даний проєкт є доцільним для підприємства. Про це свідчить значення чистої теперішньої вартості, яке відповідає головній умові - $NPV = 2\,906,17 > 0$, індекс прибутковості $PI > 1$.

Крім того внутрішня ставка доходу більша за прийняту ставку дисконту, тобто $IRR >$ ставки дисконтування. Дисконтований період окупності також відповідає необхідній умові.

На основі проведених розрахунків можна сказати, що проєктне рішення по розширенню сортаменту продукції ТОВ «Ліон Інвест» є ефективним та доцільним. Проєкт окупає себе за економічно виправданий час, дозволяє отримати прибуток та продукція характеризується значним рівнем рентабельності. Проте, щоб зробити остаточні висновки щодо інвестиційного проєкту, його впливу на основні техніко-економічні показники роботи підприємства, слід виконати аналіз та порівняти становище компанії до і після впровадження проєктного рішення. Це дозволить виявити як позитивні так й негативні зміни впливу інвестиційного проєкту, визначити «вузькі міста», звернути увагу на проблемні моменти та можливо внести, при необхідності, деякі корективи.

Зміна техніко-економічних показників ТОВ «Ліон Інвест» після впровадження проєктних заходів зведені в табл.3.12.

Згідно з даними розрахунками у табл. 3.12. встановлено, що впровадження у виробництво нового виду продукції та прийняття проєкту до реалізації сприяє зростанню прибутку та рентабельності діяльності підприємства у майбутніх періодах. Всі техніко-економічні показники за проєктом зросли: чистий дохід підприємства на 11196 тис.грн. або на 43,21% та чистий прибуток на 52,55%; покращились показники ефективності використання основних фондів, фондоддача зросла з 1,66 до 1,82 грн./грн., а фондомісткість при цьому зменшилась на 8,79%.

Таблиця 3.12 – Зміна економічних показників підприємства після впровадження проєктних заходів

Найменування показника	Одиниці виміру	2024 р	За проєктом	Відхилення	
				абсол. +/-	темпи приросту %
1	2	3	4	5	6
Дохід від реалізації продукції	тис.грн.	25913	37109	11196	43,21
Середня вартість основних виробничих фондів	тис.грн.	15648	20438	4790	30,61
Собівартість реалізації продукції	тис.грн.	21035	30364	9329	44,35
Чистий прибуток	тис.грн.	2807	4282	1475	52,55
Коефіцієнт виробничої собівартості реалізованої продукції	коп.	81,18	81,82	0,65	0,80
Продуктивність праці	тис.грн./чол	87,54	118,18	30,64	35,00
Фондовіддача	грн./грн.	1,66	1,82	0,16	9,64
Фондомісткість	грн./грн	0,60	0,55	-0,05	-8,79
Рентабельність оборотних активів	%	32,61	45,46	12,86	x
Рентабельність виробництва, %	%	11,57	14,34	2,77	x
Рентабельність продукції	%	13,34	14,10	0,76	x

По показникам рентабельності відзначені позитивні зміни. Так рентабельність продукції зросла на 0,76%, виробництва - на 2,77%, оборотних активів - на 12,86%.

Висновки до розділу 3

1. У результаті проведеного дослідження встановлено, що для вітчизняного будівельного ринку існує реальна потреба в шурупах різних видів і для різних цілей. Таким чином, у цей час на ринку існує реальна потреба у виробництві нових видів шурупів. Тому, з метою підвищення ефективності

інвестиційної діяльності ТОВ «Ліон Інвест» запропоновано розширити асортимент продукції підприємства шляхом виробництва шурупів самонарізних з покриттям. Даний вид продукції користується підвищеним попитом в будівельній індустрії, в меблевому виробництві на вітчизняному ринку.

2. Проєкт передбачає створення виробництва шурупів для кріплення на базі одного з підрозділів підприємства, залучення необхідних кредитних ресурсів на оренду устаткування і організацію повного виробничого комплексу «під ключ». Інвестиційні витрати на дані заході становлять 5600 тис. грн. Для впровадження проєкту пропонується високопродуктивне обладнання німецької фірми «HILGELAND». Проєкт розрахований на 5 років. Планове виробництво самонарізних шурупів – 1800 т/рік. Планується поступове нарощування обсягу виробництва щорічно на 5% на протязі реалізації проєкту. В результаті реалізації даного проєкту передбачається можливість вирішити питання щодо розширення асортименту продукції підприємства, збільшити обсяги виробництва й реалізації готової продукції, виходу на ринок з конкурентноздатною продукцією.

3. Запропоновані заходи сприятимуть покращенню як абсолютних, так і відносних показників діяльності ТОВ «Ліон Інвест». Інвестиційний проєкт є конкурентоздатним і сприяє зростанню чистого доходу підприємства на 11196 тис.грн. або на 43,21% та чистого прибутку на 52,55%; покращились показники ефективності використання основних фондів, фондоддача зросла з 1,66 до 1,82 грн./грн., а фондомісткість при цьому зменшилась на 8,79%. По показникам рентабельності, також відзначені позитивні зміни, так рентабельність продукції зросла на 0,76%, виробництва - на 2,77%, оборотних активів - на 12,86%.

Таким чином, на основі отриманих даних та проведеного аналізу можна сказати, що в цілому проєкт здійснює позитивний вплив на основні показники роботи підприємства й може бути рекомендований для впровадження в рамках ТОВ «Ліон Інвест».

ВИСНОВКИ

За результатами виконання кваліфікаційної роботи на підприємстві ТОВ «Ліон Інвест» були зроблені наступні висновки:

1. Для уточнення поняття «інвестиції» та «інвестиційна діяльність» було розглянуто еволюцію поглядів на зміст цього поняття в науковій літературі, а також досліджено різні методологічні підходи зарубіжних та вітчизняних учених. На кожному історичному етапі розвитку світової економіки властиво свої економічні течії, наукові школи, а значить і свої певні економічні погляди, принципи щодо інвестицій та інвестиційної діяльності підприємств. Описуючи економічну природу інвестицій, слід зазначити, що цей термін у науковій літературі тлумачиться широко або занадто вузько, залежно від об'єкта дослідження.

2. Інвестиційну діяльність організації визначено як сукупність дій та рішень, спрямованих на залучення та використання фінансових, матеріальних, інтелектуальних і трудових ресурсів для створення нових активів, відтворення виробничих фондів та поліпшення економічних результатів організації. Ця діяльність охоплює як прямі інвестиції (вкладення в основні фонди, розширення виробничих потужностей, науково-дослідницькі розробки), так і непрямі інвестиції (покупка акцій або інших фінансових інструментів).

3. Проаналізовано теоретичні аспекти інвестиційного процесу: виявлено ключові етапи інвестиційного циклу, охарактеризовано систему ключових показників ефективності інвестиційного процесу на промисловому підприємстві. Виявлено недоліки та переваги сучасних методів оцінки ефективності та тенденції розвитку моделей оцінки ефективності інвестиційного процесу на промислових підприємствах.

4. Товариство з обмеженою відповідальністю «Ліон Інвест» є багатопрофільним будівельним підприємством, яке надає комплекс послуг з виготовлення малих архітектурних форм та будівельного кріплення.

Організаційна структура підприємства має лінійно-функціональний тип управління.

5. Аналіз основних техніко-економічних показників показав, що чистий дохід від реалізації продукції у 2024 році суттєво знизився, майже на 20% й становив 25913 тис.грн. Собівартість реалізованої продукції при цьому також знизилась, проте меншими темпами на 19,2%, що дозволило підприємству отримати прибуток у розмірі 2807 тис.грн. Зросли витрати на 1 гривню реалізованої продукції і в 2024 році вони становили 81 копійку витрат на одну гривню реалізованої продукції. Фондовіддача у 2024 склала 1,66 грн./грн. проти показника 2,22 грн./грн. у 2023 році. Це відбулося переважно через значне зниження обсягів товарної продукції. Так як показник фондомісткості є оберненим до показника фондовіддачі він також має негативну динаміку - ріст на 0,15 грн./грн.

6. Аналіз коефіцієнтів платоспроможності показав, що коефіцієнт автономії підприємства у 2024 р. складає 0,95, що відповідає нормативу, та говорить про те, що активи підприємства на 95% сформовані за рахунок власних коштів. Коефіцієнт маневреності власного капіталу протягом 2023-2024 рр. зростає за рахунок збільшення залученого капіталу, це свідчить про погіршення звичайної діяльності підприємства через зменшення власних джерел фінансування.

7. Майже всі показники рентабельності підприємства за два роки знизилися, що обумовлено незначним темпом росту чистого прибутку в порівнянні з темпами росту активів, власного капіталу, оборотних активів. Показник рентабельності продукції підвищився на 4% у 2024 році, це означає, що підприємство змогло збільшити прибуток, який воно отримує з одиниці проданої продукції, на 4%. Таке зростання є позитивним сигналом для підприємства, оскільки воно свідчить про ефективнішу роботу з витратами або прибутком, що дозволяє збільшити економічну вигоду.

8. У результаті проведеного дослідження встановлено, що для вітчизняного будівельного ринку існує реальна потреба в шурупах різних

видів і для різних цілей. Таким чином, у цей час на ринку існує реальна потреба у виробництві нових видів шурупів. Тому, з метою підвищення ефективності інвестиційної діяльності ТОВ «Ліон Інвест» запропоновано розширити асортимент продукції підприємства шляхом виробництва шурупів самонарізних з покриттям. Даний вид продукції користується підвищеним попитом в будівельній індустрії, в меблевому виробництві на вітчизняному ринку.

9. Проєкт передбачає створення виробництва шурупів для кріплення на базі одного з підрозділів підприємства, залучення необхідних кредитних ресурсів на оренду устаткування і організацію повного виробничого комплексу «під ключ». Інвестиційні витрати на дані заході становлять 5600 тис. грн. Для впровадження проєкту пропонується високопродуктивне обладнання німецької фірми «HILGELAND». Проєкт розрахований на 5 років. Планове виробництво самонарізних шурупів – 1800 т/рік. Планується поступове нарощування обсягу виробництва щорічно на 5% на протязі реалізації проєкту. В результаті реалізації даного проєкту передбачається можливість вирішити питання щодо розширення асортименту продукції підприємства, збільшити обсяги виробництва й реалізації готової продукції, виходу на ринок з конкурентноздатною продукцією.

10. Запропоновані заходи сприятимуть покращенню як абсолютних, так і відносних показників діяльності ТОВ «Ліон Інвест». Інвестиційний проєкт є конкурентоздатним і сприяє зростанню чистого доходу підприємства на 11196 тис.грн. або на 43,21% та чистого прибутку на 52,55%; покращились показники ефективності використання основних фондів, фондоддача зросла з 1,66 до 1,82 грн./грн., а фондомісткість при цьому зменшилась на 8,79%. По показникам рентабельності, також відзначені позитивні зміни, так рентабельність продукції зросла на 0,76%, виробництва - на 2,77%, оборотних активів - на 12,86%. Чисельність працівників збільшилась на 6% проте меншими темпами у порівнянні з темпами росту чистого доходу, що забезпечило збільшення продуктивності праці на 35%.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон «Про інвестиційну діяльність». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1560-12#Text>.
2. Аранчій В.І., Томілін О.О., Дорогань-Писаренко Л.О. Фінансовий менеджмент: навч. посібник. РВВ ПДАУ. 2021. 300 с.
3. Бланк І. О., Гуляєва Н.М. Інвестиційний менеджмент : підручник. Київ., 2003.
3. Боярко І.М., Гриценко Л.Л. Інвестиційний аналіз:підручник. Центр учбової літератури. 2019. с. 400.
4. Бобиль В.В., Гннний О.М.,Пивоварова Г.Б. До питання оцінки ефективності інвестицій в умовах ризику. *Ефективна економіка*. 2021. №4. URL: https://nbuv.gov.ua/UJRN/efek_2021_4_4.
5. Вініченко І.І., Самілик Т.М., Олексюк В.О. Бізнес-процеси в теорії інвестиційної діяльності підприємств. *Агресвіт*. 2021.№18. с. 22-27.
6. Гуторов О.І. Інвестиційний менеджмент: курс лекцій. Харків: ХНАУ,2019. 203 с.
7. Гудзь О.Є. Маркетингові аспекти стратегічного управління інноваційним розвитком підприємства. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. №4 (22), 2017. С. 5 -11.
8. Горященко Ю.Г. Чинники впливу на розвиток інноваційно-інвестиційної діяльності суб'єктів малого бізнесу. *Молодий вчений*. 2021. № 4(2). С. 297-302.
9. Гуляєва Н., Вавдійчик І. Інвестиційна активність підприємств: джерела відновлення. *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2021. № 4. С. 36-55.
10. Державна служба статистики України. Офіційний сайт. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
11. Запорожець Г. В. Теоретико-методичні засади управління інвестиційними ресурсами організації. *Бізнес Інформ*. 2020. № 4. С. 433-439.

12. Єльнікова Ю. В. Рейтингування регіонів України за рівнем привабливості для відповідальних інвестицій. *Інвестиції: практика та досвід*. 2020. № 17. С. 63-68.

13. Кислюк О.С., Долгальова О.В. Управління інвестиційною діяльністю підприємства: сутність, особливості та механізм. *Збірник наукових праць Донбаської національної академії будівництва і архітектури*. 2019. № 4. С. 75-81.

14. Кондратенко Н.О., Трагнюк О.Я. Удосконалення механізму управління інвестиційною діяльністю суб'єктів господарювання. *Бізнес Інформ*. 2021. № 3. С. 194-201.

15. Кононова О.Є., Власенко Ю.Г. Особливості та оптимізація стратегічного управління вітчизняними підприємствами на засадах зарубіжного досвіду. *Причорноморські економічні студії*. 2020. Вип. 58(1). С. 42-48.

16. Кропивко М.Ф., Кісіль М.І. Теоретичні засади і методичні підходи до формування стратегії управління ефективністю інвестицій фермерського господарства. *Економіка АПК*. 2021. № 1. С. 6-14.

17. Лащик І.І., Віблій П.І. Стан та тенденції розвитку інвестиційної діяльності вітчизняних підприємств. *Галицький економічний вісник*. 2021. № 3. С. 71-78.

18. Левчинський Д. Л. Суть та економічна природа інвестицій і інвестиційного процесу. *Механізм регулювання економіки*. 2016. № 2. С. 131–139

19. Мацибора Т. В. Інвестиції як основа зростання аграрної економіки України. *Економіка АПК*. 2021. № 6. С. 68-78.

20. Мошляк І. О. Інвестиційна діяльність підприємства та її ефективність. *Вчені записки Університету «КРОК»*, (3 (51), 68–73. URL: <https://doi.org/10.31732/2663-2209-2019-51-68-73>.

21. Мареха І.С. Теоретико-методологічні засади визначення якості інвестицій: сутнісно-змістова основа та класифікаційні ознаки. *Механізм регулювання економік*. 2010. № 1. С. 22-236.
22. Мостецька Т.Л., Мостецька Т.Г., Шинкарук Л.В. Інвестиційний менеджмент. Вид-во Кондор. 2020. С. 308.
23. Майорова Т.В. Інвестиційна діяльність. Підручник затверджений МОН України. Фінанси. Банківська справа. Центр навчальної літератури, 2019.
24. Олейникова О.О. Сучасний інструментарій управління стратегічним розвитком підприємства. *Економіка. Фінанси. Право*. 2020. № 5(2). С. 36-39.
25. Паньков О.Б. Побудова механізму управління інвестиційною діяльністю підприємства. *Причорноморські економічні студії*. 2019. Вип. 44. С. 54-57.
26. Пересада А. А. Управління інвестиційним процесом : підручник. Київ., 2003. 251 с.
27. Пісковець О. В. Теоретичні аспекти управління інвестиційною діяльністю на підприємстві в сучасних умовах. *Економіка. Менеджмент. Бізнес*. 2019. № 4. С. 111-115.
28. Тітенко З., Ліснічук В. (2024). Теоретичні основи визначення інвестиційної привабливості аграрних підприємств. *Економіка та суспільство*, (59). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2024-59-37>.
29. Федоренко В. Інвестиції та економіка України. *Економіка України*. 2011. № 10. С. 12–16.
30. Федоренко В.Г. Інвестування. Підручник. Вид-во Алерта, 2012. с. 272

ДОДАТКИ

Додаток А

І ФІНАНСОВІ РЕЗУЛЬТАТИ ТОВ «ЛІОН ІНВЕСТ»

Стаття	2022 р.	2023 р.	2024 р.
Дохід (виручка) від реалізації (товарів, робіт, послуг)	34019	32370	25913
Податок на додану вартість	6803,8	6474	5183
Акцизний збір			
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	27215,2	25896	20730
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	23688	26032	21035
Валовий:			
прибуток	3527,2	4878	6698
збиток	0	0	0
Інші операційні доходи	23017	15208	11931
Адміністративні витрати	-1811	-1534	-1722
Витрати на збут	-1368	-1530	-1657
Інші операційні витрати	-21046	-22712	-22175
Фінансові результати від операційної діяльності			
прибуток	2832	2707	3238
збиток			
Дохід від участі в капіталі			
Інші фінансові доходи			
Інші доходи	1337,4	821	823
Фінансові витрати	-365,5	-423	-429
Витрати від участі в капіталі		0	0
Інші витрати	-1583,8	-730	-747
Фінансові результати від звичайної діяльності до облікування податком			
прибуток	1564,4	3108	3172
збиток			
Податок на прибуток від звичайної діяльності	-433	-645	-365
Фінансові результати від звичайної діяльності			
прибуток	1131,4	2463	2807
збиток			
Надзвичайні:			
доходи			
Податок з надзвичайного прибутку			
Чистий дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт,)			
прибуток	1131,4	2463	2807

ІІ. ЕЛЕМЕНТИ ОПЕРАЦІЙНИХ ВИТРАТ

Стаття	2022 р.	2023 р.	2024 р.
1	3	4	
Матеріальні затрати	2464,2	3132	3603
Витрати на оплату праці	1819,4	2247	2464
Відрахування на соціальні заходи	680,3	794	908
Амортизація	423,2	339	369
Інші операційні витрати	543	658	898
Разом	5930	7170	8242